

Snelweg naar de hel

Lees meer op pagina 22

Colofon

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER - HOOFDREDACTEUR

Dirk De Meester
Edgard Tytgatlaan 7 - 8500 Kortrijk
dirk.de.meester@skynet.be

REDACTIERAAD

Nele Deblauwe, Bernard Decock,
Dirk De Meester, Filip Dheedene,
Gaby Moreels, Lode Sileghem,
Filiep Vande Wiele, Kurt Vangampelaere,
Lieven Vanhoutte

GASTMEDEWERKERS

Marc Boone
Eric Staelens
JP Leleu

VORMGEVING

www.GrafiekGroep.be

ABONNEREN

Lid worden van een aangesloten vereniging/VC
of €20,00 voor 6 nummers overschrijven op
rekeningnummer 000-1653566-07 van Zoeklicht

KOPIJ

Reacties en andere bijdragen: op CD of als bijlage
in een e-mail, met zo weinig mogelijk opmaak
(* .txt- of *.rtf-formaat volstaat), en indien gewenst
een opgemaakte uitgedrukte tekst opsturen naar
de hoofdredacteur. De teksten moeten wel de
naam en het adres van de zender vermelden.
Alle artikels vallen onder de uitsluitende verant-
woordelijkheid van de auteur. Foto's en illustraties
in afzonderlijke bestanden meesturen.

LIMIETDATUM VOOR KOPIJ

is de redactievergadering in Mozaïek
Overleiestraat 15A Kortrijk om 10 uur
telkens op zaterdag:

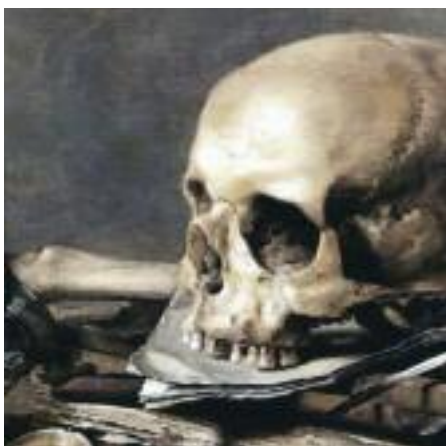
30 februari - 25 mei - 13 juli -

28 september - 30 november 2013

Inhoud

Voorwoord	3
De hang naar onsterfelijkheid	4
De kijk van Nele	7
Zoeklicht sprak met Ellen Callens	8
Donald Buyze - Een nieuwe passie	10
VC uit de regio: Mozaïek	14
Activiteitenkalender	16-17
VC uit de regio: HV-HVV Kortrijk	18
VC uit de regio: De Bezatse	20
VC uit de regio: Kunstkring De Geus	21
Lezers Schrijven	21
Snelweg naar de hel	22
Doordenkertje	25
Zoeklicht sprak met Freddy Francois	26
De ideologie van Bart De Wever en zijn N-VA gefileerd ...	28
In Memoriam: Stéphane Hessel	30

De geïnformeerde mens

Om met Maarten Luther voor de kerkdeur van Wittenberg te spreken: hier sta ik en ik kan niet anders dan u de wekelijkse lectuur van de onvolprezen rubriek *Dwarskijker*, die Rudy Vandendaele in Humo verzorgt, ten stelligste aan te raden. Om maar eens twee redenen op te noemen: vooreerst omdat hij telkens weer je in je schoenen gezonken moed opwekt om ondanks alle ellende die dat met zich meebrengt toch maar wat zoal bij het leven hoort verder te verrichten en tweedens omdat hij zo goed schrijft dat het water je in de mond komt als je het leest. Je blijkt immers niet de enige op de wereld te zijn die zogenaamd normale dingen een beetje tot heel erg raar vindt en ondanks alle gemor over van alles en nog wat sommige omstandigheden nog niet zo kwaad vindt. Als je in een goede bui bent, tenminste. Maar ik dwaal af en dat overkomt me steeds vaker. Het is een hobby.

In Humo 3787 schrijft *Dwarskijker* het volgende. “De Nieuwste Mens komt zintuigen te kort: almaar op drift in cyberspace, houdt hij een waaier van schermen en schermpjes in de gaten, terwijl hij door middel van oortjes verbonden is met een buitenproportionele jukebox ter grootte van een gezwollen speelkaart. De Nieuwste Mens vraagt zich tussen een tweet en een sms in af of hij wel voldoende uit het leven haalt, en het klamme zweet breekt hem uit. Als hij er geen idee van heeft wat er zoal uit het bestaan geput moet worden, raadpleegt hij zijn digitale orakel: ‘t goeie ouwe internetje, ‘Bucket list’ intikken volstaat. Het www barst van bucket lists: opsommingen van wat je volgens andere dwangneurotici zoal gedaan, gezien, genaaid, geroken, geproefd, verteerd en uitgescheten moet hebben vooraleer je murw, of anderszins naar de kloten, in je oorsprong terugvalt: het volslagen niets, wat nog veel gezegd is. Ik ben een graag geziene gast op feestjes.” Ik wou dat ik er zelf op gekomen was en vooral dat ik het zo briljant kon formuleren. Een mens blijft hopen, zolang daar nog tijd voor is.

Ik word steeds vaker geconfronteerd met mensen die bij het minste geringste naar het apparaat der apparaten grijpen, of dat nu gewenst of zelfs maar prettig is. De angst om ook maar een enkele seconde afgesloten te worden van wat de mensen als de wereld beschouwen, hun partner (*lief* is passé), hun gezinnetje, hun kleinkinderen, hun vrienden of wat daarvoor moet doorgaan als ze in cyberspace vertoeven, hun collega’s, hun bazen, evenementen in eigen stad, in het binnenland of in het zeer ruime buitenland, de sportuitslagen, de beurskoersen in Hongkong of Karachi, de baan van de Challenger, je kan het zo gek niet bedenken of ze moeten het voortdurend checken op straffe van onmiddellijk dood te gaan, of wat nog erger is, belachelijk ouderwets te worden gevonden. Ik lach me -al is het vaak sardonisch- te pletter als ik een rijpe zestiger apetrots zijn nieuwe smartphone zie demonstreren: *kijk, ik geef mijn land op en mijn woonplaats en zie, er staat nu op hoeveel graden*

noorderbreedte en westerlengte dat ligt en als ik hier op tik dan zie ik wat voor weer het hier is; en nu tik op dit vakje en nu zie ik wat de koers van de dollar is. Alsof mij dat weer op een terras in de zon wat kan schelen of ik het zelf niet kan constateren.

Is er iets prettiger dan met niet-virtuele vrienden te discussiëren over de wereld, het leven en hoe het te leiden? Of over Napoleon, de islam, het kapitalisme en de kwaaltjes die onverbiddelijk optreden? Nee toch, maar nu weet ik een café waar de baas zonder verpinken even op de prominent tussen de bierglazen pronkende laptop een trefwoord intikt en dan gedecideerd zegt: de slag bij Poitiers was in 732. Gedaan met de gedachtewisseling over de invloed van de islam op de Europese geschiedenis. Internet gesproken, sfeer gebroken. Glas opdrieken en thuis of onderweg verder schermkijken. De geest soepel houden door niet via Facebook maar *in vivo* te discussiëren is ook, tja, ... passé.

Nu put ik zelf ook al sinds zowat twintig jaar met graagte uit de rijkdommen die het internet biedt. Maar ik geloof niet in evangelies. De gedachten zijn vrij, maar sommige gedachten en meningen zijn beter onderbouwd en hun argumentaties beter onderzocht dan andere. En hier wringt het schoentje. Ik wil het niet eens hebben over alle bagger die via Facebook en Twitter over de gebruikers van deze zogezegd sociale media wordt uitgestort, maar over het gewone internet. Ook daar mag *n’importe qui n’importe quoi* van op zijn eigen toren trompetteren. Verkeerde feiten, verkeerd begrepen wetenschappelijke theorieën, algemeen verspreide misverstanden, fantastische inbeeldingen en klinkklare leugens tieren welig in deze rijke bodem. En het fabeltje dat onjuistheden in bijvoorbeeld Wikipedia wel vanzelf zullen worden gecorrigeerd door andere gebruikers, houdt geen steek. Niet alleen worden vooral in de artikelen met religieuze, ideologische, historische en politieke inhoud door baardige gekrochten en hun adepten systematisch foute zogenaamde correcties aangebracht die hun eigen gelijk moeten bevestigen, veel bijdragen nemen ook ruim verspreide foutieve informatie klakkeloos over, met name in artikelen met psychologische en medische inslag. Het zou aanbeveling verdienen om in de middelbare school het vak “historische kritiek” te onderwijzen, om deze kwalen toch tot een minimum te beperken.

En eigenlijk zou vooral het heilige internet tot zijn ware functie moeten worden herleid, namelijk een waaier aan informatie verschaffen, die men met kritische geest kan verwerken na checken en dubbelchecken, ook in boeken en op betrouwbare sites van wetenschappelijke instellingen. Maar meestal vergenoegt men zich met één vouwtje van die waaier.

Mocht niet elk woord of feit uit dit voorwoord zomaar in uw repertoire voorkomen, dan raad ik u dus aan het even na te slaan in een goed boek. Of op een goede website.

De hang naar *onsterfelijkheid*

Stel jezelf voor dat je dood bent. Welk beeld komt er dan bij je op? Je doodkist met je familie en je treurende vrienden en kennissen. Totale duisternis en leegte? In beide gevallen zou je nog bewust zijn, want je observeert de scène. In werkelijkheid kan je niet weten wat het is om dood te zijn, net zoals je onmogelijk kunt weten hoe je was, vóór je geboren werd.

De dood is cognitief non-existent. De Griekse filosoof Epicurus (4de eeuw. bc) vatte het zo samen: voor de dood hoeft je niet bang te zijn, want je kunt hem niet kennen. Als jij er nog bent, is de dood er nog niet, en als de dood er is, dan ben jij er niet meer. Je hoeft er dus zeker geen schrik voor te hebben. Toch is de dood reëel want de miljarden mensen die voor ons geleefd hebben, zijn niet meer. Ik zou ook kunnen beweren dat ik elke dag bezig ben met een beetje dood te gaan, en dat niemand aan die wetmatigheid ontsnapt. Memento Mori. Maar de dood zelf ken ik niet en kan ik niet kennen.

Wij zien hem overal om ons heen, en toch betekent hij het einde van het bewustzijn. Het lijkt op een paradox, een schijnbare tegenstelling. In zijn boek *Immortality: The Quest to Live For Ever and How It Drives Civilisation* (Uitg. Crown, 2002), schrijft de Britse filosoof en essayist Stephen Cave daar het volgende over: *“De dood doet zich dus voor als tegelijk onvermijdelijk en onmogelijk. (...) Wij kunnen ons niet bewust voorstellen wat het is om onbewust te zijn.”*

Om aan die paradox te ontsnappen, hebben de mensen vier ‘vluchtroutes’

uitgevonden. Wij zullen ze gemakshalve de ‘onsterfelijkheidsverhalen’ noemen:

Wil je niet dood, blijf dan leven

Zoals alle levende organismen proberen wij ons leven in stand te houden en de dood te vermijden. De droom dat je eeuwig kunt blijven verder leven - fysisch verder leven, hier en nu en in je eigen lichaam - is wellicht de oudste droom van onsterfelijkheid. Het “Gilgamesj-Epos”, één van de eerste literaire werken dat dateert uit de 22ste eeuw voor onze tijdrekening, bezingt de zoektocht die de

Pieter Claesz, 'Vanitas', 17de eeuw

held Gilgamesj onderneemt om onsterfelijk te worden.

Er zijn wetenschappers, medici en biologen die beweren dat je het leven kunt verlengen en dat het in de (niet zo nabije?) toekomst mogelijk zal zijn om bepaalde verouderingsprocessen te vertragen of zelfs om te keren. Aubrey de Grey, een vorser die een reeks biomedische verjongingsstrategieën heeft bedacht om de menselijke verouderingverschijnselen om te keren (het SENS-onderzoek), gelooft dat zijn plannen misschien binnen de 20 of 30 jaar bewaarheid zullen worden. Maar dan nog. Die 'eeuwige jeugd' zou de mensen misschien wel een tijdje biologisch 'onsterfelijk' maken, maar zeker niet onkwetsbaar. Je zou nog altijd kunnen sterven door fysische letsels, ziekte of uitputting.

In de huidige stand van de wetenschap lijkt het onmogelijk het leven van mensen langer te rekken dan 120 jaar. Het klonen van organen (dupliceren door middel van

eigen stamcellen) is beloftevol, maar deze technieken staan nog echt in hun kinderschoenen.

En als je een hele mens kon klonen (jezelf dus als het ware dupliceren)? Dan zou je wel een identieke kopie van jezelf maken, een soort echte tweeling, maar die zou een eigen leven hebben en jouw gedachten en ervaringen niet delen of erven. Met andere woorden: de kloon zou niets anders zijn dan een piepjonge tweelingbroer of -zuster.

Resurrectie of wedergeboorte

Resurrectie (afgeleid van het Latijn *resurrectio*) is de idee dat wij, hoewel wij lichamelijk moeten sterven, toch opnieuw fysisch tot leven kunnen komen in hetzelfde (ongeschonden) lichaam dat wij hadden in ons leven. De Egyptische farao's lieten zich na hun dood inbalsemen om te kunnen verrijzen en ongeschonden verder te leven tot het einde der tijden.

Die gebruiken bestonden en bestaan nog in verschillende culturen. In 2006 werd de uitzonderlijk goed bewaarde 500 jaar oude mummie van een Inca meisje ontdekt in het Andesgebergte. Ze zit nu bevroren in haar slaap in een museum in Argentinië. Waarschijnlijk werd zij ritueel geofferd. De Russen hebben hun kameraden Lenin en Stalin gebalsemd voor de eeuwigheid. De Noord-Koreanen doen het nog altijd met hun leiders. Wie daar (heel) veel geld voor over heeft, kan zich onmiddellijk na zijn dood laten balsemen of invriezen.

De wedergeboorte of reïncarnatie stoot natuurlijk op het transformatieprobleem: hoe zou je een dode precies kunnen herstellen of herassembleren met alle stukjes waaruit hij bestond, en dit keer niet dezelfde constructiefouten maken die de eerste keer tot zijn dood hebben geleid?

Wedergeboorte of resurrectie is hoofdzakelijk een religieus concept dat op twee manieren wordt gebruikt: een geloof in

Voor de dood hoef je niet bang te zijn, want je kunt hem niet kennen. Als jij er nog bent, is de dood er nog niet, en als de dood er is, dan ben jij er niet meer. Je hoeft er dus zeker geen schrik voor te hebben.

de unieke verrijzenis van een goddelijke figuur of het geloof in de collectieve ‘wederopstanding van alle doden’ bij de Apocalyps aan het einde der tijden. De ‘Verrijzenis van de Doden’ is een standaard eschatologisch geloof in alle Abrahamsitische religies, het jodendom, het christendom, de islam en het Perzische bahai.

Een onsterfelijke ziel

Een andere vluchtweg voor de dood is het geloof in een onsterfelijke ziel. De traditionele wereldgodsdiensten hebben altijd veel aandacht besteed aan de vraag of er een immateriële en onsterfelijke ziel bestaat. Dit idee is eeuwenlang het voorwerp geweest van veel speculaties, fantasieën en verhitte debatten. Het geloof in de ziel steunt op de idee van de dualiteit dat wij aan de Griekse filosoof Plato te danken hebben. De mens zou een lichaam én een ziel bezitten, alsof ‘lichaam en geest’ twee verschillende dingen zijn. De ziel is dan een soort spirituele entiteit die op zichzelf kan bestaan. Zij is onsterfelijk en zij ‘verlaat’ het lichaam (de vleselijke kerker waarin ze opgesloten zit) bij de dood.

Die idee ligt aan de basis van veel bijgeloof en lekkere spookverhalen, maar de hypothese van de ziel snijdt geen hout. Neurowetenschap heeft aangetoond dat onze geest, dit wil zeggen ons bewustzijn, ons geheugen en onze persoonlijkheidskenmerken (dat wat ervoor zorgt dat wij onszelf zijn) niet kunnen bestaan buiten ons brein. Wanneer onze hersenen sterven ten gevolge van een letsel,

een beroerte, dementie of de ziekte van Alzheimer, dat sterft onze geest ook. Geen brein, geen geest; geen lichaam, geen ziel.

De nalatenschap.

Uiteindelijk is er nog een vierde -zij het dan onrechtstreekse- manier om de dood te slim af te zijn. ‘Monumentum exegi, aere perennius’, pochte de Romeinse dichter Horatius met zijn eigen poëzie, ‘ik heb een monument opgericht dat langer zal meegaan dan brons.’

Mensen kunnen dus hun voortbestaan in de toekomst verlengen door hun erfgoed, door de ‘sporen’ die ze achterlaten: hun naam en faam, hun reputatie, hun historische impact of hun kinderen. Niet iedereen loopt daar warm voor. Woody Allen zei *“Ik wil geen onsterfelijkeid bereiken door mijn werk. Ik wil het, door niet dood te moeten gaan.”*

Maar de Britse filosoof Stephen Cave beweert dat dit erfgoed of die nalatenschap de drijvende kracht is achter elke artistieke creatie: muziek, literatuur, wetenschap, cultuur, architectuur en alle andere artefacten van de beschaving. Waarom? Omdat het besef van onze sterfelijkeid ons ertoe aanzet om ons te concentreren op het creëren en produceren. Alleen zó kunnen wij ontsnappen aan de ondraaglijke en verlammeende idee dat wij gedoemd zijn om te sterven.

Daar is natuurlijk wel iets van, maar het menselijk gedrag kent verschillende drijfveren en angst voor de dood is maar één

van de vele motieven die ons aanzetten tot handelen en creatief zijn. Een sterkere evolutionaire drijfveer lijkt mij de seksuele selectie met het doel geschikte partners aan te trekken. Dat geldt zowel voor spotvogels die prachtige nesten bouwen als voor mensen die symfonieën componeren, epische gedichten schrijven, of wetenschappelijke ontdekkingen doen. Evolutionair psycholoog Geoffrey Miller beweert in zijn boek *“The Mating Brain”* (Uitg. Anchor, 2001) dat de individuen die daar het best in slagen ook meer nakomelingen zullen produceren en dus hun creatieve genen het best aan de toekomstige generaties zullen doorgeven. Anders gezegd, als je de pen en het podium goed beheerst, is er minder kans dat je alleen zult moeten slapen of eten.

En nu?

Aangezien de eerste drie ‘onsterfelijkeheidsverhalen’ niet werken, lijkt het ons best je eigen onsterfelijkeid na te streven door ofwel 10 gezonde kinderen te verwekken of te zorgen voor een creatieve nalatenschap waar veel mensen beter van kunnen worden. Een rits uitvinden die nooit vastloopt, bij voorbeeld, of een doeltreffend vaccin tegen dwaasheid.

Iets doen waarmee je het leven van je medemensen beter maakt, lijkt mij de hoogste top die je in dit leven kunt bereiken. Het zal je niet onsterfelijk maken, maar op een heldere dag zal je al heel ver kunnen kijken.

De kijk van Nele

De zomer van 1999 beloofde groots en goed te worden: ik sloeg de poort van het Kortrijkse Atheneum achter me dicht, zocht en vond een geschikt kot in het hartje van Gent en slaagde voor het toelatingsexamen aan de Academie. De toekomst lachte me zorgeloos tegemoet en ik stapte met lichte tred door mijn bestaan.

Tot op die ene avond. Op de keukentafel lag een dun stapeltje papier, een doodsvonnis. Op die luttele pagina's stond te lezen hoe de ziekte van mijn grootvader zou leiden tot een zekere en nabije dood. Wat eerst leek op reuma, artritis of simpelweg 'ouder worden', kreeg nu een heel andere naam: Amyotrofe Laterale Sclerose of ALS, een neuromusculaire en ongeneeslijke aandoening.

Opa, een kleine man qua gestalte, maar met een grootse persoonlijkheid, schikte zich in zijn lot. Ondanks de loodzware diagnose, bleef hij waardig en kalm. Heads up, overal en altijd. Of tenminste, zo toonde hij zich toch aan mij.

En toen werd het herfst en ging ik studeren in de verre grote stad. Die eerste maanden in Gent vielen me zwaar. Ik voelde me er niet op mijn plek, niet op mijn kot en niet op de Academie. Een creatieve opleiding is, in tegenstelling tot wat zoveel mensen denken, niet meteen een fluitje van een cent. Maar ik zette door, ging op in de vaart van de studie, en vond uiteindelijk een 'thuis' in de stad.

Om de twee weken ging ik een weekend naar huis, naar een andere wereld. In die andere wereld werd mijn grootvader stilaan ook een andere mens: van iemand met een scherpe visie en een weldoordachte mening evolueerde hij naar een ietwat stille man, genuanceerder ook, en vooral zachtaardiger. Stappen ging niet meer, eten was moeilijk en een krant lezen lukte nog net, maar moeizaam.

Zo passeerde de tijd. Ik in Gent, mijn familie in West-Vlaanderen.

Ondertussen was de Sint al langsgelopen en wachtten we op de Kerstman... Het einde van het jaar betekende ook het einde van het millennium en overal werd dat uitbundig gevierd. Onze familie vierde ingetogen, want we wisten dat deze Kerst en Nieuw de laatste zou zijn voor mijn grootvader. En hij wist dat ook. Zijn lijf liet hem ondertussen steeds vaker in de steek, maar zijn geest werkte wel op volle toeren. Hij besepte wat hem overkwam en wist wat hem te wachten stond. Stel het je even voor: weten dat je binnenkort zal sterven en precies weten hoe dat zal gebeuren. t Is een gruwelijke gedachte, niet?

In juni slaagde ik voor mijn eerste jaar. Blij dat ik was, zo blij, want het had me bloed, zweet en tranen gekost. Niet veel later, midden in de vakantie en precies één jaar na de diagnose, overleed mijn grootvader thuis. Het einde van een annus horribilis. Naast het verdriet om zijn dood, voelde ik ook opluchting omdat de laatste weken zo intens waren geweest, omdat zijn

strijd om het leven zo hevig had gewoed en zoveel kracht had gevraagd, omdat hij eindelijk rust gevonden had.

Achteraf hoorde ik van mijn moeder dat mijn grootvader, die zijn hele leven een groot voorstander was geweest van euthanasie en ook het debat er rond met intensieve aandacht had gevolgd, graag wilde kiezen voor een zachte dood, moest dat mogelijk geweest zijn. Het gebrek aan duidelijke wetgeving (op dat moment) weerhield hem er echter van om de concrete vraag te stellen. Op 28 mei 2002 werd de euthanasiewet van kracht. Een wet die ervoor zorgt dat een arts iemand mag helpen met sterven, zonder daarvoor vervolgd te worden. Concreet luidt de wet zo: "Euthanasie is het levensbeëindigend handelen door een arts, uitsluitend op verzoek van de patiënt, indien deze ondraaglijk psychisch en/of fysisch lijdt door ziekte en/of ongeval."

Ondertussen, meer dan 13 jaar later, bestaat een groot deel van mijn job uit het helpen van mensen met vragen rond het levenseinde. Soms zijn dat heel praktische vragen, zoals bij het invullen van de diverse wilsverklaringen. Soms zijn dat heel concrete vragen, zoals bij die cliënt die graag wil sterven en daar de juiste mensen voor zoekt. Soms willen mensen gewoon horen dat ze 'geholpen' zullen worden als ze daarom verzoeken. Soms moet ik mensen teleurstellen als ik zeg dat euthanasie in die omstandigheden wettelijk niet mogelijk is. In elk geval help ik mensen die zoeken naar antwoorden op vragen rond de dood en het sterven.

Of de oncomfortabele dood van mijn grootvader mijn interesse voor dit aspect van mijn werk gevoed heeft? Misschien wel. Ik kan alleen maar zeggen dat ik niemand een dood zoals de zijne toewens. En net daarom vind ik zoveel voldoening in mijn taak als LEIFconsulent*.

*LEIF = LevensEinde InformatieForum
(meer info via www.leif.be of www.levenshuis.nu)

Zoeklicht sprak met **Ellen Callens**

Aan de slag als nieuwe leerkracht niet-confessionele zedenleer

---

Ellen Callens (23) uit Wevelgem startte dit schooljaar als nieuwe leerkracht n-c zedenleer in de basisscholen van het GO! in de regio Menen en Wervik. Zoeklicht zocht haar op voor een vrij-zinnig gesprek.

Vanwaar het engagement om leerkracht n-c zedenleer te worden?

In de basisschool en in het middelbaar onderwijs heb ik zelf altijd n-c zedenleer gevolgd. Ik was reeds van jongsaf geboeid door het vak, vooral de lessen rond verschillende culturen en mensenrechten spraken me erg aan. Zelf ben ik opgegroeid in een vrijzinnig nest, daar hoorde ook af en toe een bezoekje aan het vrijzinnig centrum 'de Bezatse' in Menen bij. Toen ik in juni afstudeerde als leerkracht lager onderwijs schreef ik me vrijwel onmiddellijk in om de cursus n-c zedenleer te volgen. Tijdens de opleiding liggen de accenten vooral op het theoretische. Tijdens stages leer je dan weer veel bij van je collega's.

Momenteel ben ik leerkracht n-c zedenleer in 5 scholen van het Gemeenschapsonderwijs in Menen, Wervik en Komen.

Waarom is de cursus n-c zedenleer nodig volgens jou?

In de lessen n-c zedenleer leren de kinderen om zelfstandig en kritisch te denken, dit is volgens mij belangrijk om te komen tot zelfontplooiing. Ook is er voor de leerlingen plaats om elk hun eigen zegje te doen. Door samen met leeftijdsgenoten in gesprek te gaan leren ze ook andere meningen aanvaarden en respecteren.

Een meerwaarde aan het vak n-c zedenleer is volgens mij dat we in (meestal) kleine groepjes de talenten van elk kind kunnen belichten. Daar artistieke expressie en sociale vorming een belangrijke rol spelen in de lessen n-c zedenleer, kunnen de kinderen zich ook eens van deze

kant laten zien. Vaak is dit voor vele kinderen een verademing.

Hoe pak jij de lessen aan? Hoe probeer je de leerlingen te boeien?

In de eerste graad werk ik met het lessenpakket 'Knubbe'. Dit is een zedenleerboek die allerlei avonturen beleeft. Het lessenpakket is volgens mij een leuke en speelse manier om bepaalde thema's aan bod te laten komen. Bovendien zijn de kinderen dol op deze beer.

Bij de tweede en derde graad werk ik in thema's. Vaak gaan die gepaard met een klasgesprek, een stellingenspel, een verwerkingsspel, toneel, een creatieve verwerking,...

Rond welke thema's heb je dit schooljaar onder meer gewerkt?

In de 1e graad werkte ik al rond de gevoelens, vriendschap, familie, mens en

Foto uit les n-c zedenleer 1ste graad Basisschool De Horizon (afdeling Speldenstraat)

dier. In de 2e graad kwamen de thema's ouders, media, vrije tijd, welbevinden, personen met een handicap, wonen aan bod. In de 3e graad lag de focus op reclame, welbevinden, kindsoldaten, India, puberteit.

Werk je dan ook samen met collega's van de andere levenbeschouwingen?

Af en toe werken we samen, bijvoorbeeld bij dag van de levensbeschouwing die georganiseerd wordt door de Grensland-scholen. In Menen zaten we dan op voorhand samen met de collega's levensbeschouwing en hun leerlingen. We bekeken fragmenten over deze religieuze huizen en bespraken dit. Op de dag zelf hadden we de mogelijkheid om naast het vrijzinnig centrum ook een moskee, een rooms-katholieke kerk en een evangelische kerk te bezoeken.

Wat betekent vrijzinnigheid voor jou? Aan welke waarden hecht je persoonlijk veel belang, hoe uit zich dat in het dagelijks leven?

Vrijzinnigheid betekent voor mij zelfstandig en kritisch kunnen denken om zo een

eigen sterke persoonlijkheid te ontwikkelen. Bovendien behoort respectvol omgaan met elkaar hier ook bij. Assertiviteit en zelfstandigheid zijn voor mij persoonlijk twee belangrijke waarden. Ook in het dagelijkse leven uit zich dat. Ik ben bijvoorbeeld ondernemend en neem vaak zelf het initiatief. Zo studeerde ik vorig jaar een semester in het buitenland en ben ik momenteel Plan-ouder bij de organisatie Plan België.

Wat is jouw taak dan als Plan-ouder?

Plan België is een organisatie zonder politieke of religieuze banden. Als Plan-Ouder stort je maandelijks een financiële bijdrage om zo een gemeenschap te steunen in het bieden van onderwijs en dergelijke. Er word je dan een kind toegewezen, ik bied momenteel steun aan een meisje in Benin. Het geld gaat niet rechtstreeks naar haar, de plaatselijke gemeenschap wordt geraadpleegd bij het vastleggen van de prioriteiten. Mijn Plan Kind is eigenlijk het gezicht van mijn steun aan deze gemeenschap. Ook kan je kiezen om te corresponderen met je Plan Kind. Zelf stuurde ik al een briefje en onlangs kreeg ik er eentje terug.

Daarnet zei je dat je enkele maanden in het buitenland hebt gestudeerd. Hoe heb je dat ervaren?

Studeren in het buitenland was een rijke ervaring. Je leert er niet alleen om zelfstandig te zijn en zelf problemen op te lossen (vb over huisvesting) maar je leert ook mensen van over de hele wereld kennen. Je leert elkaars cultuur en gewoontes kennen en eigenlijk was dit de perfecte ervaring om tot wereldburger gevormd te worden.

Welke dromen heb je nog?

Ik wil nog veel reizen, ik denk dat er nog veel landen en culturen zijn om te ontdekken.

Bedankt voor dit boeiend gesprek

Donald Buyze - Een nieuwe passie: *de studie van de lotgevallen en miseries van de Belgische Zivilarbeiters tijdens WO I*

In het vorige nummer van dit Zoeklicht lieten we Donald Buyze aan het woord over zijn ervaringen en zijn inzichten inzake onderwijs en opvoeding. Sedert een zevental jaren, en zeker sedert zijn leven als onderwijzer op zijn einde loopt, vond hij een nieuwe uitdaging: het leven van de gewone mensen onder de Grote Oorlog, in het bijzonder van hen die niet aan het front moesten sneuvelen, maar van hen die als burger tijdens die oorlog door de bezetter -met tienduizenden- opgeëist werden om achter het front te gaan werken, in dienst van dat Duits leger.

Een groot deel van hen onder de naam Zivil Arbeiter, semi-militair georganiseerd in Zivil Arbeiter Bataillone. De opgeëiste burgers noemen ze meestal op de oorlogsmonumenten. Ook hier vielen duizenden doden, doodgeslagen of neergeschoten, uitgehongerd, uitgeput... Het begon met de interesse voor de ervaringen van zijn opa, en het werd een obsessie, die van hem 's lands grootste specialist in de materie maakte.

De Belgische en Franse arbeiders, die niet naar het front moesten gaan om te sneuvelen, maar door de bezetter opgeëist werden om hulptaken uit te voeren achter het front. En die daar als gevangenen behandeld werden, opgesloten en op militaire wijze georganiseerd in Zivil Arbeiter Bataillone, ZAB.

Na meer dan 35 jaar in het onderwijs, zoekt zijn gedrevenheid een uitweg in een

nieuw project. In feite een heel oud project: vanaf Donalds geboorte hoort hij zijn opa vertellen over die vreselijke jaren tijdens WO 1. Nochtans had deze nooit aan het front gevochten. Neen, hij was opgeëist om in een Duits ZAB, Zivil Arbeiter Bataillon, te werken in Frankrijk. Het is een verhaal van honger, miserie, barbarij...Zelfs kameraden zien sterven van de koude, ver weg van de mensenrechten en internationale conventies.

“Zivilarbeiters werden vooral opgeëist in West- en Oost-Vlaanderen, behalve het niet bezette deel van West-Vlaanderen achter de IJzer natuurlijk. Daarbij ook uit Hengouwen en uit het Noord-Franse industriegebied.

Opa Victor Perneel (°1895-+1970) werd weggevoerd vanuit Lille/Rijsel, waar hij sinds 1913 bij een neef verbleef om er te werken. Je moet de logica van die operatie begrijpen: het Duits regime stuurde al zijn arbeiders en werkers als soldaten naar de fronten in Frankrijk/België en Rusland en naar de plunderingsacties in de veroverde gebieden: het ontmantelen van de concurrerende fabrieken. De streek van Luik en de Borinage met hun bloeiende industrie werden letterlijk leeggehaald. Maar de Duitse patroons, onder meer Carl Duisberg, de baas van Bayer-Leverkusen, willen hun eigen winst veilig stellen door hun eigen fabrieken maximaal te laten draaien. Bayer produceert onder meer gifgas. Dus moeten er andere en daarenboven goedkope werkkrachten gevonden worden. En dus werden de arbeiders uit de veroverde gebieden vanaf 1916, naar Duitsland gevoerd, als vrijwilliger (en betaald aan 5

DM per dag) als het kan, gedwongen als het moest (aan 30 Pfenning, 15 keer minder). Dwingen was echter de regel, de meeste Belgische arbeiders weigerden dat “vrijwillig werken voor de bezetter”, dus dat betekende gewelddadige en moordende razzia's om arbeiders en arbeidsters op grote schaal te gaan vangen. Dat was eigenlijk al eerder gebeurd in 1914. Belgische krijgsgevangenen en burgers werden naar Duitse kampen gevoerd, vaak lege kazernes. Tot 32.000 Belgen werden er bv. vastgehouden in een door henzelf gebouwd barakkenkamp in Solltau om daar in de industrie, de (zout)mijnen en op de veengronden te gaan werken. 114 opgeëiste kasseikap-pers uit Lessines / Lessen kwamen nooit terug. Duizenden Belgen (maar ook Russische en Roemeense krijgsgevangenen) lieten er in dergelijke werkkampen het leven. Pikant detail: ooit deden ze in het kamp van Solltau schedelmetingen om het verschil tussen Vlamingen en Walen te definiëren. Toen al! Dit is niet het nazisme maar de eerste wereldoorlog!

Het ging er -zowel in de talloze Duitse werkkampen als aan de Duitse kant van de frontlijn in België en Frankrijk- zo bar-

baars en gewelddadig aan toe dat de Belgische kardinaal Mercier zich verplicht voelde om zijn stem te verheffen, tegen de plundering van de Belgische rijkdom en het moordend optreden tegen de Belgische werkers. Zijn protestpreken en -brieven haalden de haat van de bezetter op de hals, tot en met pogingen om hem via de paus te doen afzetten.

Het volk van Rijsel had al vanaf het begin van de bezetting hevig weerstand geboden tegen de inname van hun stad en de arbeiders zetten dat verzet door met stakingen en werkweigeringen. Ze weigerden de verplichte oorlogsproductie in de eigen fabrieken. Zo weigerden de wevers in de textielfabrieken jute zandzakjes voor de loopgraven te weven. De wevers werden zonder eten opgesloten in de fabrieken, tot ze bereid waren te werken. Uitgehongerd worden, dat was niet alleen hun lot, maar in feite van gans de bevolking van de fiere stad Rijsel. Vanaf de eerste winter al is het er bitter honger lijden. Bij gebrek aan voldoende graan gaan de bakkers zaagmeel in hun brood mengen. Vanaf april 16 begint de bezetter met razzia's naar tienduizenden jonge mannen en vrouwen die niet aan het

Gedenksteen te Marle, Noord-Frankrijk

front zaten en brengen ze naar de Aisne en de Ardennen om daar op de velden te werken. Daarenboven verplichtte een ordonnantie van 03.10.1916 dat alle werklozen en andere “profiteurs” van 17 tot 50 jaar zich moesten aanmelden. Verplicht! In Roubaix werden 20.000 mensen verzameld in het bedrijf Motte, waaruit 4000 slachtoffers gekozen werden om weggevoerd te worden. Opa Victor wordt met 492 anderen uit Rijsel naar de streek van Guise gevoerd...”

DE OPZOEKINGEN VAN DONALD.

Ook hier betekent voor Donald: een raadsel voor de neus krijgen hetzelfde als: de kwestie GRONDIG onderzoeken

Er is één plaats in de wereld waar de Belgische Zivil Arbeiter van de eerste wereldoorlog elk jaar herdacht worden, en dat is op 1 november in het Noord-Franse Marle in de streek van Laon, in het departement van de Aisne. 144 Belgische mannen hebben daar een massagraf. Elk jaar wordt daar de

Brabançonne gespeeld, bloemen neergelegd en een toespraak gehouden. Voor de allereerste keer was er in 2012 een toespraak door een Belg. Neen, niet door een politiek kopstuk. Wel door een doodgewone onderwijzer uit Wervik. Hij bracht er hulde aan die 144 man en in het bijzonder aan 34 onder hen uit de streek van Wetteren. Waarom? Toen de trein met “verlofgangers” na 2,5 maand van arbeid in onmenselijke omstandigheden, uit Marle zou vertrekken, waren er 34 die niet meer konden opstappen wegens “reeds overleden”. Omdat die onderwijzer niet wil dat de naar zijn (vrijzekere en goed onderbouwde) schatting meer dan 10.000 à 12.000 omgekomen arbeiders vergeten zouden worden in de grote op het toerisme gerichte herdenkingsfestiviteiten 1914-2014. Zij vormen een derde van het aantal oorlogsslachtoffers. Een echte genocide, en geen mens die zich om hen bekommerd heeft. Het waren tenslotte maar anonieme kleine arbeiders, die omkwamen al werkend of ten gevolge van hun behandeling door de bezetter. Tot op heden waren ze

zelfs nog nooit echt geteld en geïdentificeerd. Gespecialiseerde professoren zoals Sophie de Schaepdrijver (in “De Grote Oorlog”) houden het gewoonlijk op 120.655 weggevoerden en 2614 doden (1316 in Duitsland en 1298 achter het westelijk front). De meeste andere historici verklaren zich onbevoegd en hanteren gemakshalve gelijkaardige aantallen. Maar Donald, een vrij onderzoeker pur-sang, is nu al aan 6840 geïdentificeerde (naam, geboorte- en sterfdatum; geboorte- en sterfplaats...) slachtoffers! En dat allemaal door verschillende bronnen bevestigd, en daarenboven gedocumenteerd met foto's van graven, monumenten en archiefdocumenten.

En hij zucht erbij:”Er is nog zoooo véééééé te doen!

Het begon allemaal met familie-uitstapen met opa naar de streek van Laon, naar de watermolen van Bohéries waarin die weggevoerden uit Rijsel (en dus ook opa Victor Perneel) vastgehouden werden en van waaruit ze de spoorlijnen van Guise moesten gaan uitbreiden. Na de dood van Victor Perneel herbegon Donald in 1994 zijn queeste, naar de molen van Bohéries, om er de handtekening die Victor daar nagelaten had te vinden. In 2005 kwam het onderzoek pas volledig op gang: Donald kon eindelijk de naam van zijn opa – in potlood op een gekalkte muur geschreven- vinden. Toen dacht hij nog dat het eerder toevallig verblijf van Victor in Rijsel de reden geweest was van zijn deportatie. Maar dat idee blijkt al spoedig fout: blijkbaar waren er heel wat meer Belgen, Vlamingen in het bezette deel van Frankrijk werkzaam geweest. Donald kon eind 2005 bijna 900 grafstenen van omgekomen Belgische arbeiders fotograferen. Die had hij weten te lokaliseren na een doorgedreven onderzoek in Franse archieven: Rijsel, Peronne, Roubaix, Tourcoing... Ook websites i.v.m. Franse “nécropoles” gaven vaak ook aan waar Belgische slachtoffers begraven werden...

IETS GRONDIG ONDERZOEKEN KOST TIJD, ENORM VEEL TIJD, HEEL VEEL INSPANNINGEN, EN VEEL GELD

Met de namenlijst van de ongeveer 900 Belgen op de grafstenen in Frankrijk, begon Donald in 2006 een... nieuwe zoektocht. Ditmaal langs de... Belgische oorlogsgedenktekens. Hij vond het bij nader inzien immers niet meer dan logisch dat men, naast de namen van de gesneuvelde militairen, ook de namen van deze omgekomen arbeiders op de monumenten zou gebeiteld hebben. Tijdens fietstochtjes door eigen streek, fotografeerde hij in alle mogelijke dorpjes en steden de monumenten en door die gegevens te vergelijken met de Belgische arbeiders, begraven in Frankrijk, kon hij een flink deel van zijn lijst bevestigen en ook aanvullen: niet alle gesneuvelde opgeëisten waren immers in die streek van Frankrijk begraven.

“De dodenlijst van opgeëiste arbeiders groeide bij elke tocht. Na West-Vlaanderen kwam Oost-Vlaanderen, dan Henegouwen, met maar liefst 500 monumenten. Daar staan ze meestal niet aan de kerken - laïcité oblige - en vaak zijn ze dan ook moeilijker te vinden: vaak aan het gemeentehuis of bv ook bij de gemeenteschool. In Henegouwen maakte ik duizenden foto's en ontdekte zo duizenden namen, waarvan ik tot op heden niet weet waar ze begraven liggen. De streek van het toenmalig West-Vlaamse Mouscron/Moeskroen telt enorm veel omgekomen opgeëisten, als ook de streek van Hamme en Zele.”

“Intussen”, zo gaat Donald verder, “bleef ik Frankrijk ‘bewerken’: ik vond er andere begraafplaatsen (Marle bv), andere archieven. Binnen de kortste keren was het cijfer van 2614 omgekomen hopeloos voorbijgestreefd. En op dat ogenblik restten mij nog 7 provincies, waarvan ik nog de monumenten moest bestuderen. Zelfs in Henegouwen zijn er steden waarvan ik nu nog niemand op mijn lijst heb. La Louvière bv: er waren gewoon te veel slachtoffers, ze konden niet op het mo-

nument! Ook Oudenaarde bv is in dat geval.”

Sinds zijn ziekte gaat het opzoekingswerk in de mate van het mogelijke verder, nu meer via mail, via brieven, en soms al eens een afspraak.

“Begin 2012 vertrokken op twee januari mails naar alle Oost-Vlaamse gemeentebesturen, met per gemeente de gegevens die ik al had, en met de vraag om te verifiëren en aan te vullen. De derde was er al een antwoord vanuit Brakel: Herman De Croo. De gegevens begonnen toe te stromen, daarmee werd mijn “dodenlijst” eens te meer vervolledigd... Ik moet deze oefening nog herhalen voor wat de andere Belgische provincies betreft.

De laatste tijd heb ik mij gewend naar “zij die het kunnen weten”: proffen moderne geschiedenis in België, Frankrijk en Duitsland; de meesten verklaren zich onbevoegd in mijn studiematerie... Enkelen hebben mij hun volledige steun toegezegd en mij aangeduid in welke archieven ik moet gaan zoeken. In Brussel moet ons Rijksarchief mij nog heel wat wijzer maken; ook het archief van de FOD Sociale Zaken, waar de gegevens over pensioenen bijgehouden worden. Bijna heel 2011 deed ik –naast mijn job als onderwijzer, regisseur der lentefeesten, animator van Polyfinario...- opzoekingen in het studiecentrum van het Legermuseum, waar ik een vondst deed: meer dan 150.000 bestofte fiches over personen die tijdens WOI in Duitse gevangenschap hadden verkeerd. Al of niet militairen; al of niet overleden... Dit leverde mij weer tal van nieuwe gegevens op: bv wanneer en van waar werd iemand gedeporteerd en daarbij alweer een heleboel nieuwe namen die nog moeten geverifieerd worden.

Bij de dienst voor oorlogsgraven kon men mij heel weinig zinnigs vertellen. De ongeïnteresseerdheid waarmee sommigen hun “werk” doen is soms stuitend!

Maar best dat zij niet in het onderwijs staan. Daar ben je het aan die jonge mensen en hun ouders verplicht om er elke dag weer voor meer dan 100% voor te gaan. Elke minuut, elke seconde!”

Het is de bedoeling van Donald is om tegen oktober 2016, 100 jaar na de grote wegvoeringen, klaar te zijn met een boek dat als werktitel heeft: “De slaven van de Grote Oorlog”. Daarnaast wil hij dan ook een website online brengen waarin de geïnteresseerden al de namen van de omgekomen Belgische opgeëisten tijdens WOI kunnen raadplegen, en hun aanvullingen kunnen melden.

Tot slot: een klein eerbetoon van mijn kant aan Donald:

WIE ONDERZOEKT HEEFT RECHT VAN SPREKEN.

overleiestraat 15a - 8500 kortrijk - 056/ 37 16 15
vc.mozaiek@skynet.be - www.vcmozaiek.be

Happy hour in het Mozaïekcafé

ter gelegenheid van de
zondagmatinees
zondag 2, 9, 16, 23 & 30
juni 2013

van 11 tot 12 uur

Bieren (Pils, Wittekerke)
Frisdranken (Cola, Nestea,
Fanta, water, tonic & fruit-
sap)

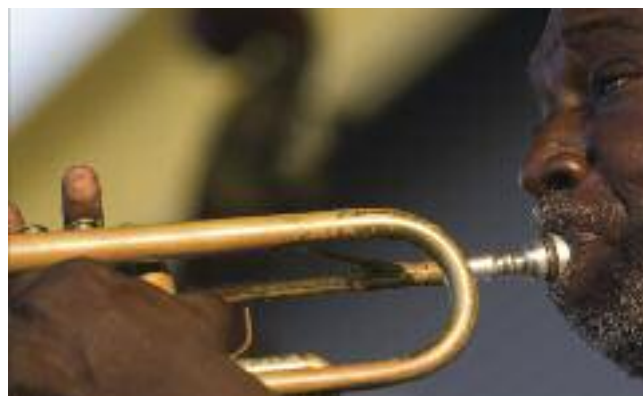
en huisaperitief
't fakkeltje

1,00 euro
(i.p.v. 1,60)

Mozaïek /Jazz Op Zondag

met The Superior Dance Band

Onze volgende afspraak met de Superior Dance Band is zondag 28 april (afspraak om 19 uur). Daarna volgt een kleine aanpassing van het programma: geen concert op 26 mei, maar wel op zondag 2 juni, met een belangrijke gast. Trompettist Gregg Stafford, met thuisbasis New Orleans, strijkt neer in Mozaïek!

Gregg (Gregory) Stafford is in het huidige New Orleans de trompettist die het best de lijn van de traditionele stijl bewaakt. Hij doet dit als leider van zijn eigen Jazzhounds, als leider van The New Tuxedo Brassband en als lid van Dr Michael White's Liberty Jazzband. Hij heeft een vaste zitdag in Preservation Hall.

Hij is een alumnus van de beroemde Fairview Baptist Christian Church Brass Band, waarin de legendarische Danny Barker zich het lot van jonge talenten aantrok. Lucien Barbarin, Herlin Riley, Leroy Jones en zelfs Wynton Marsalis kregen er hun opleiding.

Enkele leden van de SDB hadden al in de jaren '70 het genoeg met Gregg te spelen, toen een wild jong veulen dat Kortrijk goed wakker schudde. Hij evolueerde naar een zeer gerespecteerde leraar en een inspiratie voor hele generaties jongere muzikanten, in navolging van zijn mentor Danny Barker. Voor de liefhebbers van traditionele New Orleans Jazz : beter zal je ze vandaag niet vinden.

Nog 2 data om te noteren: zondag 30 juni en 25 augustus After Summer Party.

Alle concerten beginnen om 19 (deuren open vanaf 18u). Inkomprijs: € 5,00/avond (tenzij je lid bent/wordt van de Superior Dance Club - dan is het gratis).

Meer info op www.superiordanceband.be

overleiestraat 15a - 8500 kortrijk - 056/ 37 16 15
vc.mozaiek@skynet.be - www.vcmozaiek.be

Mozaïek /KOTK

**Startvergadering plantjes-
weekend 'Kom op tegen Kanker'
Donderdag 16 mei 2013 (19u00)**

WIJ ZOEKEN VRIJWILLIGERS!

Kom op tegen Kanker is de jaarlijkse solidariteitscampagne van de Vlaamse Liga tegen Kanker. De campagne wil het publiek sensibiliseren voor de situatie van de patiënt en zijn omgeving en ze wil geld bij elkaar brengen om concrete projecten te realiseren. Dit jaar staan de acties in het teken van kanker bij kinderen en meer bepaald de late gevolgen van de ziekte bij die patiëntjes. De campagne roept Vlaanderen op massaal de tong uit te steken tegen kanker. De late neveneffecten van kanker op kinderleeftijd staan centraal. Meer nog dan bij volwassenen hebben kankerbehandelingen op kinderen nefaste gevolgen. Ze worden immers gestoord in hun groei en ontwikkeling. Gelukkig overleven steeds meer kinderen de ziekte en hebben ze nog een heel leven voor zich. Meer weten over de late gevolgen van kanker en hoe die tijdens de behandeling zelf al geminimaliseerd kunnen worden, is dus zeer relevant.

Kom op tegen Kanker is een van de grootste geldinzamelingsacties in Vlaanderen. Aan het jaarlijkse plantjesweekend verleent VC Mozaïek ook dit jaar (al voor de 19^e keer) zijn medewerking. Wij rekenen daarbij uiteraard opnieuw op de belangeloze inzet van een grote groep vrijwilligers. Tijdens het weekend van vrijdag 13, zaterdag 14 en zondag 15 september trekken wij de stad in om deur aan deur of aan verkoopstandjes aan supermarkten en andere druk bezochte plaatsjes azalea's aan de man te brengen.

Tijdens de startvergadering van donderdag 16 mei geven wij meer uitleg bij de actie en luisteren wij graag naar nieuwe, frisse ideeën om er opnieuw een daverend succes van te maken. Afspraak in het Mozaïekcafé om 19u00.

Mozaïek /Lentewandeling

**Zondag 05 mei 2013
Afspraak in het Mozaïekcafé om
13u30**

Op zondag 5 mei organiseert Mozaïek een mooie lentewandeling voor gans de familie.

Wij trekken naar Ingooigem waar wij de Stijn Streuvelsroute volgen (afstand 6 à 7 km). Het wandeltempo houden wij gezapig, zodat iedereen mee kan. Halverwege wordt er een drankje voorzien en bij de terugkeer (omstreeks 16:45 u) serveren wij overheerlijke wafels met koffie.

Het mooie weer is besteld... het enige wat je nodig hebt is een paar stevige wandelschoenen.

Inschrijven voor 30 april verplicht!

056 371615 -vc.mozaiek@skynet.be.

Wie over een wagen beschikt, en enkele mensen mee kan nemen naar de startplaats, bewijst ons een grote dienst.

Deelnameprijs: € 6,00 te betalen bij de start (drankje onderweg en wafelbak inbegrepen) / € 3,00 voor Mozaïekleden en kinderen onder 12 jaar.

Mozaïek/Themacafé

Themacafé met Marnix Vande Wiele. Op deze avonden wordt het café vanaf 19u ondergedompeld in een specifiek muziekgenre! Iedereen is van harte welkom!

**Vrijdag 24 mei: foute avond
Vrijdag 21 juni: nineties**

ORGANISATIE

TIJDSTIP

ACTIVITEIT

MEI 2013

Vrijdag 03 om 20.00u	Reiscanapé: '7 verhalen uit Senegal' door Bart Hanson.
Zaterdag 04	Volkssportroute in en rond Poperinge. Info en tickets: 0497/26.32.69
Zondag 05 om 13.00u	Lentewandeling 'Stijn Streuvels' met wafelbak achteraf
Donderdag 09 om 10.00u	Feest vrijzinnige jeugd voor de 12-jarigen
Vrijdag 10 om 20.00u	Lindy-Hop avond met Apollo Swing
Dinsdag 14 om 14.30u	Dinsdaglezing: 'assertiviteit en emotionele vaardigheden' door An Michiels
Donderdag 16 om 19.00u	Startvergadering Plantjesactie Kom op tegen Kanker 2013
Vrijdag 17 om 19.00u	Polypodium met apres-Beach, apres-Boot en apres-Boer
Zondag 19 om 10.00u	Lentefeest / Feest Vrijzinnige Jeugd
Donderdag 23 om 19.00u	CAFE.ORG: vrije vergaderavond voor externe verenigingen
Donderdag 23	Voordracht: 'De Vrijmetselarij'
Vrijdag 24 om 18.30u	"May fair Trade" avondenvenement rond Fair Trade en duurzaam handelen
Vrijdag 24 om 19.00u	Themacafé: "Foute Avond"
Zaterdag 25 om 11.00u	Feest voor de medewerkers van VC de Geus
Donderdag 30 om 19.30u	Zahir: praten over de dingen des levens
Donderdag 30 om 14.00u	Bezoek aan de Stadsschouwburg van Kortrijk

JUNI 2013

Zondag 02 om 11.00u	Happy-hour naar aanleiding van 1e Zondagmatinee op Overleie
Zondag 02 om 19.00u	Laatstezondagconcert Superior Dance Band met special guest Gregg Stafford
Maandag 03 om 19.00u	Feest voor de vrijwilligers van Mozaïek
Vrijdag 07 om 19.00u	De Polyfinario P-Day
Zaterdag 08 om 15.00u	Vinkenstelling (Geert D)
Donderdag 13 om 19.00u	Voordracht door Dirk Verhofstadt: "Wat is Kunst?"
Vrijdag 14 om 20.00u	Lindy-Hop avond met Apollo Swing
Donderdag 20 om 19.00u	CAFE.ORG: vrije vergaderavond voor externe verenigingen
Donderdag 20 om 20.00u	Voordracht: "Elektronisch Toezicht" door Delphine Vanhaelemeersch (UGent)
Zondag 16 om 11.00u	"En de 7e dag is er het Woord": José Vandenbroucke and friends
Vrijdag 21 om 19.00u	Themacafé: "Ninettes"
Donderdag 27 om 19.30u	Zahir: praten over de dingen des levens
Zondag 30 om 11.00u	Happy-hour naar aanleiding van laatste Zondagmatinee op Overleie
Zondag 30 om 19.00u	Laatstezondagconcert met de Superior Jazz Band

JULI 2013

Vrijdag 05 om 19.00u	Seizoensafsluit in Mozaïek
----------------------	----------------------------

ORGANISATIE

ANTIPODE

DE BEZATSE

MOZAÏEK

ORGANISATIECOMITÉ

MOZAÏEK

MOZAÏEK + UPV + V+

MOZAÏEK + KOTK

POLYFINARIO

OVV AVELGEM

MOZAÏEK

WILLEMSFONDS KORTRIJK

HV KORTR.+ CONSERV.

MOZAÏEK

DE GEUS

HV KORTRIJK

WILLEMSFONDS KORTRIJK

MOZAÏEK + OVERLEIE

MOZAÏEK

MOZAÏEK

POLYFINARIO

DE GEUS

WILLEMSFONDS

MOZAÏEK

MOZAÏEK

DE BEZATSE

HV KORTRIJK

MOZAÏEK

HV KORTRIJK

MOZAÏEK + OVERLEIE

MOZAÏEK

MOZAÏEK

PLAATS

Mozaïek

De Bezatse

Mozaïek

Stadsschouwburg Kortrijk

Mozaïek

Mozaïek

Mozaïek

Mozaïek

GC Spikkerelle Avelgem

Mozaïek

De zilverlink, Roeselare

Mozaïek

Mozaïek

De Geus

Mozaïek

Stadsschouwburg Kortrijk

Mozaïek

Mozaïek

Mozaïek

Mozaïek

De Geus

Mozaïek

Mozaïek

Mozaïek

De Bezatse

Mozaïek

Mozaïek

Mozaïek

Mozaïek

Mozaïek

Mozaïek

Mozaïek

Mozaïek

Mozaïek

Activiteitenkalender

HVV-HV Kortrijk/FAIR TRADE

Kortrijk is een Fair Trade Gemeente. Dit wil zeggen dat het stadsbestuur, organisaties en bevolking bewust kiezen voor eerlijke handel en duurzame landbouw en daarover ook communiceren. Kortrijk behaalde de titel in 2006, als eerste West-Vlaamse stad.

Mei 2013 = 'M(a)y Fair Trade' = 31 dagen Fair Trade.

Pas door voluit te kiezen voor eerlijke handel en duurzame landbouw kan je de impact voor de boeren vergroten. In 2013 zet Kortrijk gedurende de maand mei hier volop op in. Organisaties, bedrijven, diensten, horeca, ... slaan de handen in elkaar en zetten producten van eerlijke handel en duurzame landbouw in de kijker. Samen bouwen we Kortrijk uit tot dé Fair Trade stad van het land.

Het thema "Fair Trade" en "duurzaam handelen" zijn onderwerpen die ook heel diep in de lijnen liggen van hetgeen de Humanistische beweging voor staat. In die optiek hebben het Humanistisch Verbond Kortrijk en de afdeling "woord" van het conservatorium beslist om samen een avondvullend evenement aan te bieden in dit kader.

Studenten van het conservatorium brengen een programma waarbij de uitgangspunten en de manieren van werken van Fair Trade worden uitgelegd. In interviews met medespelers op dit vlak worden we verder geïnformeerd. De communicatie en interactie met het publiek wordt volop uitgespeeld. We krijgen ook de kans om Fair Trade producten te proeven via een 3-tal receptjes die de leerlingen zullen voorstellen. Zij maken de gerechtjes met Fair Trade producten en zullen zo

aantonen dat die ook heel lekker kunnen zijn. Bij een kleine quiz wordt dan onze kennis over de materie getest. De Oxfam-winkel heeft er ook een verkoopstand opgezet. Als uitsmijter brengt een van de studenten een bloemlezing van Zuid-Afrikaanse poëzie. Dit alles omkaderd met een tentoonstelling rond Fair Trade en Duurzaam Ondernemen. Voor de studenten kadert dit in hun eindwerk.

Het HV-Kortrijk verzorgt het bar-gebeuren met Fair Trade-wijnen en -fruitsap en steunt ook zo de inspanningen die geleverd worden door Fair Trade en Duurzaam Handelen.

Wanneer? Vrijdag 24 mei 2013 vanaf 18.30 uur.

Waar? Mozaïek, Overleiestraat 15a, 8500 Kortrijk.

Inkom? Gratis

Organisatie? HV-Kortrijk, Conservatorium van Stad Kortrijk en Oxfam.

M(a)y Fair Trade is een organisatie van werkgroep Fair Trade Gemeente, Stad Kortrijk, Oxfam Wereldwinkel Kortrijk en de Noord-Zuid raad Kortrijk.

Conservatorium
KORTRIJK

Stad
KORTRIJK

MAY FAIR TRADE
(H)EERLIJK KORTRIJK

HVV-HV Kortrijk **/en de 7e dag is er het Woord**

Op zondag 16 juni 2013 komt José Vandenbroucke met enkele vrienden onze 'en de 7e dag is er het woord' invullen.

°1950, sinds 1979 actief als autodidact, met tekst, performance, fotografie, video, geluidswerk, grafiek, installaties, en als (mede-) organisator van collectieve projecten en tentoonstellingen voor anderen. Zijn werk situeert zich meestal daar waar tekst, klank en beeld elkaar raken. Tot 1995 vooral actief met acties, performances (vaak samen met partner Mirei.) Van 1981 tot 2002 als "Templepost" actief medewerker binnen het International Mail-Art-Network. Sindsdien meer lokaal werkend en vaak "in samenwerking" met partners.

Over zichzelf en en zijn bijdrage aan onze '7e dag ...' zegt hij het volgende:

"Ik ben op een leeftijd gekomen dat veel willen en kunnen wat ik wil soms pijnlijk wordt. Doch de dromen blijven want zij zijn het die de weg tonen. Dromen over leven is dromen dat ontmoeten mogelijk is en blijft, tot op de laatste dag. Dromen over ontmoeten is dromen over woorden, is hopen dat Het Woord zijn werk kan doen. Ook Het Woord dat er in den beginne niet was, het Woord zoals de vrijzinnigheid het kent: Het Woord Van De Mens, Het Woord dat naar samenleven en erkenning reikt.

Daarnaast mijn bewondering (en als dichter: verwondering) voor het reële werk dat in Mozaïek Kortrijk verricht en volgehouden wordt.

Daarom wil ik, hoop ik, droom ik, daar op 16/06/2013 samen met u (het publiek) van gedachte te wisselen over Onze

Woorden. Ik breng een valiesje woorden op papier mee (woorden die soms via mijn bestaan neergeschreven werden, maar ook woorden van anderen die zich in mijn leven schreven), hopelijk ook enkele hartsvrienden wiens verhaal zich met het mijne vermengde, zoals rivieren samenstromen. Zodat ik samen met hen de meerstemmige poëzie (die soms abstract woordenspel maar soms ook zéér emotioneel verhalend mag worden) met hun mijn zo geliefde persoonlijkheid en stemklank mag brengen.

Van het publiek hoop ik dat zij hun poëzie meebrengen. Ook als zijn zij geen schrijvers, ook al luisteren zij liever dan zich zelf te manifesteren. Ook wie zwijgt vult de wereld van den dichter. Ik die zal spreken kom om te luisteren."

Wanneer ? zondag 16 juni 2013 vanaf 11.00 u

Waar? VC Mozaïek, Overleiestraat 15a, 8500 Kortrijk

Inkom: GRATIS

Organisator? HVV-HV Kortrijk

HVV-HV Kortrijk **/Zahir in Mozaïek**

Voor onze Zahir-avonden van mei en juni keren we terug naar onze traditionele manier van werken. Afspraak dus in Mozaïek op donderdagen 30 mei en 27 juni om 19.30 u.

Geef graag een seintje aan Jean-Claude (jc.staels@hotmail.com) als je wilt komen. Indien nodig brieft hij je op voorhand als er iets speciaals of een bepaald thema komt.

Altijd welkom

Vaubanstraat 8b - 8930 Menen
T 056 51 90 70 | vcdebezatse@gmail.com
www.debezatse.be

De Bezatse /Kalender

Donderdag 18 april 2013, om 20u00

"In 't Gelaag bij Fien Verbeke"

door Marcella Piessens

Sedert 1935 is Fien uitbaatster van een volkscafé, gelegen aan de ingang van 't steengelaag en op 50 meter van de Westerstatie. Na 25 jaar, 't is nu 1960, sluit Fien het café. Aan verhalen en anekdotes, maar vooral aan levenswijsheid ontbreekt het haar niet. Zij vertelt over de gewone mensen voor wie, bij wel en wee en na een lange werkdag "een pint drinken en eens praten" zoveel deugd kan doen. Over de moppen van de tooghangers en over vriendschap van de bovenste plank. Maar vooral over zichzelf ...met een terugblik in 't verleden en een knipoog naar de toekomst.

Inkom leden gratis, niet-leden €2

Zaterdag 4 mei 2012, vanaf 07u45

"Poperingse volkssportroute"

Genieten van de geur van een fris bos met een heerlijke kop koffie. Zo begint de dag van deze route. Het Helleketelbos is de eerste stopplaats op onze route. De tocht gaat verder langs landelijke wegen naar Watou en eindigt in Roesbrugge. Toen er nog geen sprake was van televisie, internet en computergames, zorgden een aantal typische volksspelelen voor ontspanning. Op de tocht langsheen een aantal authentieke cafeetjes kun je de tijd van toen herbeleven. Elke herberg heeft zijn eigen sfeer, klanten en spelletjes. Inbegrepen: 6 authentieke volksspelelen, middagmaal (grillschotel), avondmaal (belegde boterham), koffie, picon, hommelmier en abdijbier en busvervoer vanuit Menen.

Prijs per persoon: €50

Aantal plaatsen is beperkt!

Inschrijven door te bellen naar 0497 263 269 (GSM voorzitter, Marc) vóór 26 april. Na telefonische inschrijving bedrag overschrijven op rekeningnummer (IBAN) : (BE46 -) 0003-2603-0336 (BIC: BPOTBEB1)

Opstapplaats bus : aan zijkant CC De Steiger / om 07u45

Donderdag 20 juni 2013, om 20u00

"Elektronisch toezicht"

door Delphine Vanhaelemeesch (UGent)

Na de Franse Revolutie werd de gevangenisstraf gezien als een meer humane straf voor misdrijven. Het liet de autoriteiten bovendien toe om proportioneel een straf toe te kennen. Handen afkappen voor een brooddiefstal zat er niet meer in. Daarnaast speelde de idee dat misdadigers heropgevoed konden worden door ofwel Bijbelstudie, isolatie of gedwongen arbeid. De voorbije decennia werd echter duidelijk dat dit heropvoedingsideaal steeds sterker onder druk stond en dat het 'humane' karakter van de gevangenisstraf in vraag werd gesteld. Bovendien volgt de gevangenisstraf niet de vraag om veroordeelden strenger en langer te straffen.

Omwille van deze inzichten en de capaciteitsproblemen in onze gevangenen werd het elektronisch toezicht in België ingevoerd. In het huidige debat inzake strafuitvoering staat deze alternatieve straf steeds meer centraal. Maar is dit wel een volwaardige straf? Wat doet het met de veroordeelde en zijn omgeving? Creëert dit geen risico's voor slachtoffers en de samenleving? Wat doet die enkelband en kan het controlesysteem omzeilt worden? Op al deze vragen en meer wordt tijdens de voordracht een antwoord gegeven door een experte ter zake.

Inkom leden gratis, niet-leden €2

Zaterdag 6 juli 2013, vanaf 19u30

"Barbecue"

De barbecue is een vaste waarde geworden op het jaarprogramma van VC 'De Bezatse' en bestaat uit een assortiment van verschillende stukken vlees, een gevarieerd aanbod aan verse groenten en gebakken aardappelen, pasta en rijst. Een aperitief met hapjes en een koffie achteraf wordt door het bestuur aangeboden. Gezien de opkomst op vorige edities, willen we vragen tijdig in te schrijven aangezien de plaatsen beperkt zijn. De kleinsten onder ons kunnen zich zoals gewoonlijk uitleven op het springkasteel.

Prijs volwassene: €20 – kinderen (jonger dan 13): €12

Uw overschrijving geldt als inschrijving: (IBAN) :

(BE46 -) 0003-2603-0336 (BIC: BPOTBEB1)

De inschrijvingen worden afgesloten op 29 juni 2013

**Wens je onze briefwisseling per mail te ontvangen?
Graag een seintje naar: vcdebezatse@gmail.com**

Meer inlichtingen op één van de volgende e-mailadressen:
maesjohn29@hotmail.com
pier.bossuyt@gmail.com

Kunstkring De Geus

/Art04

Art04, dat volgend jaar zijn negende jaargang ingaat, is het driemaandelijks tijdschrift van de Harelbeekse Kunstkring De Geus.

Naast berichten over de activiteiten van de kunstkring en zijn leden wil het tijdschrift telkens de aandacht vragen voor het werk van een beeldend kunstenaar, vaak uit de omgeving van de kunstkring. Maar er zijn ook contacten in Nederland en Zuid-Afrika.

De kernredactie bestaat uit Martine Thomas (voorzitter Kunstkring), Guy van Hoof, Pier Bossuyt (eindredactie), John Maes (logistiek) en Toon Maes (webmaster).

Nr. 32 (december 2012) schenkt bijzondere aandacht aan het werk van de fotografe Sylvia Konior, van wie wij een vijftal foto's publiceren. Haar werk gaat vergezeld van een inleiding door Toon Maes en gedichten van Gerard Scharn.

Pier Bossuyt vertelt het vreemde verhaal van het nooit voltooid Peter Benoitmonument door Jozef Cantré. Guy van Hoof heeft het over dezelfde Benoit en diens alter ego, de dichter Emanuel Hiel.

Karamellosofieën is de naam die Wim Bruynooghe geeft aan zijn epigrammen, die samen gaan met tekeningen van Johnny Bekaert. Pier Bossuyt geeft enige toelichting.

Verder leest u in dit nummer poëzie van José Vandembroucke, André Wostijn, Vincent van Meenen en Esther Bruggeman.

Er is nog beeldend werk van Piet Sileghem, Joep Haeyen en Pier Bossuyt.

Vanaf 1 januari 2013 kost een jaarabonnement op Art04 €12, te storten op rek. nr.

BE 52 0014 5347 8009 51.

Meer inlichtingen op één van de volgende e-mailadressen:

maesjohn29@hotmail.com

pier.bossuyt@gmail.com

Lezers Schrijven

Deze zondagochtend zag ik in de uitzending van Lichtpunt op Canvas het interview met Saskia Sassen, een Nederlands-Amerikaanse sociologe. Ik ben erg onder de indruk van deze intelligente en innemende vrouw en van haar visie op globalisering en sociale (on)gelijkheid. Dergelijke interviews geven je kracht en inspiratie om je eigen pad verder te volgen en je kritische kijk te behouden. Het is bovendien een verademing om in deze tijd van entertainende, hectische en sensationele televisie naar zulke "trage" en diepzinnige docu's te kunnen kijken, al was het op zondagochtend. Ikzelf heb Taal en letterkunde en Vergelijkende moderne letterkunde gestudeerd, en ik volg nu Cultuurmanagement, richtingen waarin je vaak in aanraking komt met filosofie, sociologie en maatschappijkritiek. Ik vind het heerlijk dat bijvoorbeeld mijn moeder, die ondanks haar capaciteiten niet de kans heeft gekregen aan de universiteit te studeren, door dit soort van interviews toch naar verhalen en lessen kan luisteren op "universitair niveau" (want dat zijn deze interviews!). Ook felicitaties aan de interviewer Joël De Ceulaer dus, die de juiste vragen weet te stellen en die moeilijke vragen juist weet in te leiden.

Volgende zondagochtend zit ik wellicht weer met mijn ochtendkoffietje voor de televisie, terwijl ik mijn zondagse Humolezing vervang door een uitzending van Lichtpunt. De eerste koffie van de dag wordt door velen een "heilig" moment genoemd, ook door mij, zelfs al drink ik m'n "holy coffee" tijdens een uitzending van het vrijzinnige Lichtpunt, en ook al schakel ik de tv uit wanneer de Eucharistieviering begint ;).

Barbara Delft (via e-mail)

SNELWEG

NAAR DE HEL

**Niemand kiest zijn seksualiteit.
Zij maakt deel uit van wie je bent...**

Enkele maanden terug bracht ik een bezoek aan twee vrienden, dit naar aanleiding van de tachtigste verjaardag van één van hen. Zolang als ik hen ken woont het koppel samen in een gezellige rijwoning in wat men vroeger een rustige arbeiderswijk noemde. Met allerlei subsidies vanwege de overheid toverden de kranige oudjes intussen hun huisje om tot een hedendaagse woonst die hen moet toelaten zolang mogelijk thuis voor elkaar te zorgen. Een beetje spijtig voor hen, want deze rustige buurt van weleer is nu tot een broeierige multiculturele smeltkroes geworden. En dat heeft onvermijdelijk zijn invloed op de sfeer die daar momenteel heerst. De tijd van toen is definitief vervlogen.

Het was een schitterende nazomerdag met heel veel zonneschijn. Een dag zoals bezongen in het chanson "L'été indien" van Joe Dassin. Wellicht daardoor had de jarige beslist om de koffietafel in de tuin op te stellen. Op de tafel lag een prachtig wit linnen tafellaken rijkelijk geborduurd met rode lieveheersbeestjes, blauwe korenbloemen en gouden korenaren. Enkele geurige rozen uit het tuintje waren vakkundig geschikt in een veelkleurige muranovaas die midden op de tafel pronkte. De laatste overgebleven porseleinen kopjes en teljoortjes van het Chinese servies van grootmoeder zaliger sierden mee de tafel. Het geheel leek wel een idyllisch tafereeltje zo weggeplukt uit een schilderij van Eduard Manet.

Terwijl we genoten van de tarte-maison en de cafeïnevrije koffie draaiden we 45-toerenplaatjes uit de fifties en golden sixties op een koffer-grammofoon waarvan de versterker in het deksel was ingebouwd. We zongen lustig de oldies mee, als daar waren "Cry" van Johnny Ray; "One Night" van Elvis Presley; "I believe" van Frankie Lane; "Unforgettable" van Nat King Cole; "I'm sorry" van Brenda Lee; "Eenzaam zonder jou" van Will Tura; "Everybody loves somebody" van Dean Martin en nog vele andere. Er werden ook meerdere glaasjes cava soldaat gemaakt terwijl we anekdotes ophaalden uit de tijd dat we nog in het verborgene moesten leven. Wij waren immers twintigers in de tijd dat men nog

Het incident met de Marokkaans Kortrijkzaanse buurman zette een domper op wat een gezellig verjaardagsfeestje had moeten zijn.

dacht dat homoseksualiteit een ziekte was en dat men er kon van genezen. Holibi's die nu tussen de zeventig en negentig zijn kunnen dus heel wat verhalen vertellen van pijn, frustratie, ja zelfs van zelfmoord. Het vergde heel wat moed om toen uit de kast te komen want er rustte nog een serieus taboe op homoseksualiteit. Wij waren zogezegd "les invisibles" of nog "les crapuleux".

Het feestje kabbelde rustig verder tot plotseling de buurman, een Marokkaanse Kortrijkzaan, zijn tuin kwam binnenstormen. Hij werd begeleid door een schreiende kleuter die driftig zwaaide met een zwart-geel leeuwenvlaggetje. Luid schreeuwend en vervaarlijk gesticulerend maakte de buurman ons duidelijk dat het "janettengedoe" al lang genoeg geduurd had en dat we daar best zo vlug mogelijk mee ophielden. Het was hem aan te zien dat het ernst was. Hij zag grijs van woede.

Op een gegeven moment keek hij me recht in de ogen en op een treiterend toontje vroeg hij mij: "Is meneer soms ook een pédé?" Ik voelde mij danig op mijn pik getrapt dat ik als een panter - not the pink panther- recht veerde om die Marokkaanse Kortrijkzaan passend van antwoord te dienen. Opgewonden maar toch beheerst repliceerde ik als volgt: "Wat had u wel gedacht? En als het u mocht interesseren, ik ben ook ongelovig!" Op mijn beurt wilde ik hem in het hart treffen en voegde daar nog vlug aan toe: "Weet u, beste meneer, uwen Allah bestaat niet!" Oog in oog met een ongelovige homo moet onze Marokkaanse Kortrijkzaan gedacht hebben dat hij SATAN in persoon te zien kreeg. Even vlug als hij was opgedaagd verliet hij het strijdtoneel echter niet zonder ons dreigend toe te roepen: "JULLIE RIJDEN OP DE SNELWEG NAAR DE HEL!"

Zou deze bekrompen reactie iets te maken kunnen hebben met het feit dat in de Koran wordt opgeroepen tot de doodstraf voor homoseksuelen en tot een gewapende strijd tegen ongelovigen? Want, wat later werden ook nog drie Arabische boodschappen de tuin ingegooid. 1) "Atamana An Tadhabo Ila Al-jahim" 2) "Antom Kawmo Adalin" 3) "Antam Bidoni Jada". Hopelijk heb ik het gekrabbel goed ontcijferd. Ik vermeld ze voor wat ze waard zijn. Ik weet niet wat ze betekenen, maar het zullen zeker geen liefdesverklaringen zijn.

Hoefte het gezegd dat het incident een domper zette op wat een gezellig verjaardagsfeestje had moeten zijn. Mijn vrienden waren totaal van hun melk. Ze zagen lijkbleek en beefden over hun hele lichaam. Het optreden van hun buur maakte ons op een brutale manier duidelijk dat er grenzen zijn aan de multicultu-

"Ich bin schwul - und das ist auch gut so"

Klaus Wowereit [Berlijnse burgemeester]

turele samenleving. Begin juli van vorig jaar waren mijn vrienden nog speciaal om 4 uur 's morgens opgestaan om hun burens uit te wuiven en een prettige vakantie te wensen. Dat was een gewoonte geworden want dat deden ze al tien jaar lang. Maar het was hen opgevallen dat sedert die laatste vakantie van de burens in hun land van herkomst de contacten wat bekoeld waren. De vader heeft zijn baard laten groeien en de moeder en de vijftienjarige dochter lopen rond in religieuze kledij, een lang zwart kleed en donkerbruine hidjab. Voor mijn vrienden blijft het een compleet raadsel wat er tijdens dat verlof van twee maanden heeft plaats gegrepen. Wie of wat heeft er toe bijgedragen dat ze in een zo korte tijdspanne zo geradicaliseerd zijn?

Toen we wat bekomen waren ontspan er zich een serieuze gedachtewisseling over de toenemende samenlevingsproblemen en dan in het bijzonder wat betreft de verbale en fysieke agressie tegen homoseksuelen. Het volstaat er de kranten en weekbladen van de laatste maanden maar op na te slaan. De talloze verhalen over homo-pesting, gaybashing, ja zelfs moord bewijzen dat "anders" zijn nog lang niet door iedereen aanvaard wordt. Wie niet wil inzien dat homofobie in ons land toeneemt is ziende blind, wie het ontkent is medeplichtig.

Het zijn niet uitsluitend allochtonen die deze feiten plegen, maar zij zijn wel de grote meerderheid. Niet reageren op homofob gedrag van moslims omdat men dan in de hoek van de racisten zou geduwd worden is geen optie. Het probleem wordt echter niet opgelost door de ogen te sluiten maar juist door het probleem te benoemen. Maar of de

agressie tegen homo's nu komt van Aaron, Mohamed of Werenfried, het moet stoppen. Het gaat er immers om bepaalde waarden te verdedigen die een maatschappij leefbaar moeten houden. Het is onaanvaardbaar dat homo's worden uitgescholden en aangevallen worden simpelweg omdat ze homo zijn. Wettelijk is er al heel gebeurd maar daarmee is ook het meeste gezegd.

Ondanks de Universele Verklaring van de Rechten van de mens, de anti-discriminatie wetten en de scheiding tussen Kerk en Staat proberen religieuze fundamentalisten hier hun wetten te stellen. Vrijzinnigen komt de taak toe de confrontatie aan te gaan met de strenge vroomheid van bisschoppen, imams en rabbijnen. Leven en laten leven vraagt een inspanning van iedereen.

Als holi's zichzelf niet kunnen zijn in de publieke ruimte is er iets ernstig mis met onze maatschappij. Vandaar dat de minister van Binnenlandse Zaken en die van Justitie nu een nationaal actieplan tegen homofobie hebben opgesteld. Het toont aan dat de overheden het probleem ernstig nemen en een halt willen toeroepen aan homofob geweld. In de senaat zei Joëlle Milquet, minister van Binnenlandse Zaken, het volgende: "Elk politiekorps van het land moet een "referentiepersoon" aanstellen in verband met homofob geweld, een agent die alles coördineert wat met homofob geweld binnen de politiezone te maken heeft. Zo zullen de "referentiepersonen" binnen de politie erop moeten toezien dat het homofob geweld in de processen-verbaal op de juiste manier wordt vermeld. Daarnaast moet elke politiezone ook een permanent overleg or-

ganiseren met organisaties uit het middenveld, zodat de agenten korter op de bal kunnen spelen."

Is hiermee nu alles geregeld? Helemaal niet, nu begint het pas. Ik denk hierbij in de eerste plaats aan de leden van de politieraden op wie er nu een grote verantwoordelijkheid rust. Zeker op diegenen die zich op ethisch vlak progressief noemen. Zij moeten er nu op toezien dat ook homoseksuelen niet in hun menselijke waardigheid gekwetst worden. Veel te veel slachtoffers van homofob geweld durven immers geen klacht neerleggen. Het typische machogedrag van de politie schrikt hen af. In dat verband verklaarde Stubru-presentator Sam De Bruyn in "De Morgen-Magazine" van 25/02/2012, nadat hij in Antwerpen in elkaar was geslagen, het volgende: "Ik heb geen klacht neergelegd, nee. Mijn vorig contact met de politie was van die aard dat ik me niet nog eens wilde laten vernederen. In eerste instantie wilde ik het liever voor mezelf houden. Het was zo al traumatisch genoeg. Gewoon uitgescholden worden is zo al kwetsend. Ik ben daar echt niet goed van geweest."

Geweld tegenover homo's onder de aandacht brengen, is dat "links" of "rechts"? De problemen bij hun naam noemen, is dat "politiek correct" of "politiek incorrect"? Je m'en fous! PROUD TO BE GAY!

Tot slot wil ik jullie nog volgende woorden van de Berlijnse burgemeester Klaus Wowereit ter overweging meegeven: "Ich bin schwul - und das ist auch gut so."

Eric Staelens is eregemeenteraadslid van de stad Kortrijk

[doordenkertje]

RELIGION IS LIKE A PENIS

IT'S OKAY TO HAVE ONE

IT'S OKAY TO BE PROUD OF IT

HOWEVER

DO NOT PULL IT OUT IN PUBLIC

DO NOT PUSH IT ON CHILDREN

DO NOT WRITE LAWS WITH IT

DO NOT THINK WITH IT

[met dank aan Bernard Decock]

Zoeklicht sprak met

Freddy Francois

Het gemeenschapsonderwijs verdedigen: een opdracht voor alle vrijzinnigen

---

Tijdens de “intronisatie” van de nieuwe Paus heb ik een afspraak voor een interview met Freddy Francois uit Waregem. Het is een alternatief dat kan tellen: een boeiend verhaal van twee uur, waarbij de tijd vliegt. Over het gemeenschapsonderwijs, politiek en vrijzinnigheid.

Zoeklicht: Ben je als vrijzinnige geboren?

Freddy Francois: Zoals in de meeste gezinnen waren mijn ouders katholiek. Maar daarom niet fanatiek! Mijn vader ging niet naar de kerk en mijn moeder heeft 4 geuzen gekweekt. Als er een doelstelling is die ik bereikt heb is het wel dat mijn gezin, mijn kinderen en kleinkinderen 100% vrijzinnig zijn. Mijn zonen Alain en Yves studeerden Rechten aan de VUB, en Alain is er nu zelfs prof! Mijn kleinkinderen, Louis, Maxime en Julie stellen alles in vraag. Het vrij onderzoek in de praktijk. Aan hen moet je niks wijsmaken. Ik moet er nog mee lachen: ik heb de tijd gekend dat de pastoor afstapte aan de poort van de toenmalige rijkschool in Waregem om er tegen te spuwen... uit minachting. En dan al die onnozelheden over de kwaliteit van het gemeenschapsonderwijs, of liever het

zogenaamd gebrek aan kwaliteit. Na de vele pedofiëschandalen past het voor de kerk om een beetje bescheidenheid aan de dag te leggen. Voor mij blijft het een opdracht voor de vrijzinnigen om het gemeenschapsonderwijs met hand en tand te verdedigen. Wij zijn trouwens niet meer alleen in Waregem als vrijzinnigen, wij zijn met een groeiende groep. Dat zie je aan het stijgend succes van het Lentefeest en het Feest voor de vrijzinnige jeugd. Ik hoop dat we weldra over een degelijk ontmoetingscentrum kunnen beschikken met de opening van het nieuwe Poincaré.

Zoeklicht: een gevulde carrière in het gemeenschapsonderwijs achter de rug?

Freddy Francois: Na mijn legerdienst in Soest begon ik les te geven in het 4de leerjaar in Kortrijk, daarna in De drie Hof-

steden en in 1971 kwam ik als onderwijzer naar de Rijksbasisschool in Waregem. Samen met mijn vrijzinnige collega's Frans en Georges richtten wij de wijkschool Torenhof, nu de Dol-fijnschool op. Dan werd ik tijdelijk directeur in Waregem, daarna vastbenoemde directeur in Deerlijk- Beveren-Leie om mij vervolgens in 1985 als directeur met zijn pedagogische opdracht in de grotere school van Avelgem in te zetten en uiteindelijk Rijksinspecteur Basisonderwijs te worden. Ik geloof dan ook zeer sterk in de emanciperende opdracht van het onderwijs. Maar ik was ook dertig jaar voorzitter van ACOD-onderwijs. Toen ik in 1977 gedetacheerd werd naar het kabinet van toenmalige BSP-Minister van Onderwijs Jef Ramaekers specialiseerde ik mij in het personeelsstatuut van leerkrachten in het Rijksonderwijs. Bij Minister Luc Van den Bossche was ik hoofd

van de aanstellingsdienst en nadien verhuisde ik in die functie naar de Argo. In die tijd was het aanstellen van leerkrachten nog de bevoegdheid van Brussel, nu is dat een taak voor de lokale directeurs van de scholen. Toen ik secretaris werd van het kabinet van Erik Derycke, had ik in die functie de kans Erik te vergezellen bij zijn buitenlandse opdrachten. Ik nam steeds de tijd om scholen te bezoeken. Zo zag ik met mijn eigen ogen het schrijnende verschil : in Uganda heeft een leerkracht niet minder dan 60 leerlingen in een klas en moet hij zich behelpen in het eerste leerjaar met twee leesboeken, die daar door de Britse kolonisator werden achtergelaten!

Zoeklicht: In de Waregemse gemeentepolitiek zat je meer dan 45 jaar in de oppositie, word je dan niet verbitterd ?

Freddy Francois: Armand De Rore vroeg mij destijds om hem te helpen bij zijn legendarisch dienstbetoon. Zo be-

landde ik in 1970 op de BSP-lijst voor de gemeenteraadsverkiezingen. Het was de tijd van het oude Waregem voor de fusie met 17 raadsleden. De CVP had er twaalf en de BSP vijf. In die tijd konden de mensen nog panacheren: het was mogelijk op verschillende lijsten te stemmen: zij stemden toen én voor burgemeester Coucke en voor senator Armand De Rore. In 1976 kwam er met de fusie ook een einde aan het panacheren. De CD&V werd slechts eenmaal bedreigd in haar volstreekte meerderheid bij de verkiezingen in 2000. Wij hadden een gemeenschappelijke lijst Open Stad met Eik Derycke, die toen minister van Buitenlandse zaken was. Het is toen niet gelukt en sindsdien zit de CD&V comfortabel met een volstreekte meerderheid. Door het feit dat ik op een kabinet zat en een groot netwerk van politieke contacten kon ontwikkelen, kon ik heel wat bereiken voor Waregem en haar inwoners: de gemeente Waregem werd stad, het

vredegerecht verhuisde van Oostrozebeke naar Waregem en de absolute bouwstop van sociale woningen en verkavelingen werd voor Waregem doorbroken. De balans is positief, maar dat heeft de kiezer niet begrepen en de kiezer... heeft altijd gelijk.

Zoeklicht: En nu ?

Freddy Francois: Achter mijn politieke loopbaan heb ik een definitief punt gezet, maar ik werk als vrijwilliger nu en dan mee aan schoolprojecten in het GO. Momenteel maken de leerlingen van de GO-basischool 'de Keimolen' in Krushoutem zelf een volledige animatiefilm met het 'KIDSCAM'-team; het resultaat is schitterend en ik film hen terwijl zij aan 't werk zijn. En eerlijk gezegd het geeft mij een goed gevoel weer eens in een klas te staan!Neem daarbij dat mijn vrouw en ik nog graag eens een reisje meepikken en zoals veel gepensioneerden kom ik nu en dan eens tijd te kort...

De ideologie van Bart De Wever en zijn N-VA gefileerd

N-VA | Analyse van een politieke ideologie

Filosoof en cultuurwetenschapper Ico Maly is al langer een luis in de pels van de N-VA. In zijn doctoraat – dat verrassend vlot over de toonbank gaat – analyseert hij de ideologie van de Vlaams-nationalistische partij. Zijn conclusie? De N-VA is een neoliberale partij, gestoeld op een anti-verlichtingsdenken.

Om met de deur in huis te vallen: wat verstaat u onder de anti-Verlichting?

Ico Maly: «Historisch gezien was de anti-verlichting een ideologische en intellectuele verzetsbeweging tegen de Franse revolutie. Deze beweging wou geen terugkeer naar het ancien régime zoals de contraverlichting, maar streefde naar een andere moderniteit dan de radicale verlichtingsdenkers. Eentje die niet gebaseerd is op verlichtingswaarden als gelijkheid, vrijheid en democratie in een ideologische betekenis. Maar wel op ongelijkheid en leidersfiguren die spreken voor het volk: een antidemocratie. Denk aan het grote voorbeeld van Bart De Wever, Edmund Burke, hij was samen met Herder het fundament van die anti-verlichtingstraditie.»

De N-VA is onder andere voor holebirechten. Is dat dan geen verlichtingswaarde?

Maly: «Als conservatief en Vlaams nationalist zat De Wever aanvankelijk in dezelfde niche als het Vlaams Belang. Om zich te onderscheiden van het Vlaams Belang beriep hij zich op de verlichting.

Ico Maly

Zo is hij inderdaad voor holebirechten. Maar dat maakt hem nog geen verlichtingsdenker, het is slechts een vernislaagje, waaronder zich een diepgeworteld antiverlichtingsdenken bevindt.»

Aanpassen of oprasseren - Als je N-VA'ers vraagt naar hun ideologie, antwoorden ze "nationalisme". Dat

zou grondig verschillen van het etnische en culturele nationalisme van het Vlaams Blok.

Maly: «Alhoewel ze nationalisme niet zien als een ideologie, zetten ze zich inderdaad in de markt met een 'nieuw nationalisme'. Een humanitair nationalisme voor de eenentwintigste eeuw, vrij van de zonden van het verleden. Maar het bloed-en-bodem-nationalisme van een Vlaams Blok vind je wel degelijk terug bij N-VA. Wij zijn dan Vlamingen omdat we hier geboren zijn, Nederlands spreken en dus dezelfde normen en waarden delen. Fictie volgens mij, maar zo zegt De Wever het letterlijk. Dat wordt aangevuld met een zogezegd civiel nationalisme. Iedereen is welkom als ze maar onze taal leren spreken en normen en waarden overnemen. Daar valt het masker: vreemdelingen mogen enkel lid van de club worden als ze "echte Vlamingen" worden. Wat is dan het verschil met het "aanpassen of oprasseren" van het Vlaams Blok?»

«Wij, de bloed-Vlamingen, hebben bijvoorbeeld automatisch recht op een sociale woning. Mijn vrouw met Turkse

roots moet eerst bewijzen dat ze goed Nederlands spreekt, als het van Liesbeth Homans (Antwerps OCMW-voorzitter voor N-VA, red.) afhangt. Terwijl sommige Vlamingen niet eens voor die taaltesten zouden slagen. In Asse gaat N-VA nog verder: de gemeente moet huizen opkopen en die enkel aanbieden aan mensen met Nederlands als moedertaal. Dat is pure discriminatie: hoe kan je ooit je moedertaal veranderen?»

Hun centrale argument is dat België geen democratie is, maar een optelsom van twee democratieën. Het stemgedrag in Vlaanderen en Wallonië verschilt toch inderdaad grondig?

Maly: «Die oneliner kan je enkel begrijpen als je het democratiebegrip van N-VA onderschrijft. Voor haar is democratie de stem van het volk. Dan geloof je dat het volk met één stem kan spreken. Nochtans, ik ben een Vlaming en De Wever spreekt nooit in mijn naam. Ik word nooit meegerekend, tenzij als “slechte Vlaming”. Men creëert een ideaaltypische, rechtse Vlaming en doet alsof alle Vlamingen zo zijn.»

«Er zijn inderdaad verschillen in stemgedrag tussen Vlaanderen en Wallonië, maar die zijn het gevolg van een homogenerende en communautaire bril. In de realiteit zijn de concrete levensomgevingen van mensen, zoals verschillen in stemgedrag tussen stad en platteland, veel relevanter om die verschillen te verklaren. Bovendien zie je vanuit historisch perspectief dat die verschillen helemaal geen structurele culturele uitingen zijn. Nu is de PS de grootste, enkele verkiezingen terug was het nog MR. Kortom, die oneliner toont de nationalistische invulling van democratie door N-VA.»

Paradoxaal genoeg steunt deze nationalistische partij wel het Europese project.

Maly: «Die steun is strategisch en voorwaardelijk. Eerst en vooral wil men zich onderscheiden van het Vlaams Blok als een partij die wel open staat voor de wereld. Ten tweede is die steun erg voorwaardelijk. Het is een Europa van naties,

geen federaal Europa zoals Guy Verhofstadt wil. Logisch, want N-VA gelooft niet in een ‘democratie’ met meerdere identiteiten. Op Europees niveau is vanuit die logica nooit een democratie mogelijk. Tot slot steunen ze de Europese unie omdat die dezelfde economische politiek voert als de N-VA. Namelijk het neoliberalisme.»

Neoliberalisme: de term is gevallen. Wat verstaat u onder dat hedendaagse politieke buzzword?

Maly: «Je mag dat niet begrijpen als een ideologie die alleen maar zo weinig mogelijk overheid wil. Concurrentie tussen bedrijven staat centraal. Overheidsingrijpen is geen probleem voor neoliberalen, zolang die gericht is op het bevorderen van de concurrentie en de marktwerking. Gelijkheid en sociale voorzieningen nastreven is echter een taboe.»

Neoliberalisme en nationalisme: wat is dan het middel en wat is het doel?

Maly: «Die vraag krijg ik zo vaak dat ik plan er een boek over te schrijven. (lacht) De Wever is een nationalist maar ziet neoliberalisme als noodzakelijke voorwaarde voor een onafhankelijke natie. Je moet immers een bloeiende economie hebben.»

«Omgekeerd heeft neoliberalisme nationalisme nodig. Je economie moet globaal zijn met een vrijheid van kapitaal, maar de politiek en dus de democratie moeten nationaal blijven. Zo heeft ze geen macht over die globale economie. Een perfecte beschrijving van onze huidige situatie. N-VA onderschrijft het neoliberalisme, zolang haar nationalistische idealen maar niet in gevaar komen.»

Vinden we de invloeden van het neoliberale denken dan niet terug bij alle politieke partijen? Het is toch geen monopolie van de N-VA?

Maly: «Een hegemonie zou Gramsci het noemen. De besparingspolitiek van Wilfried Martens in de jaren ‘80 heeft het neoliberalisme in België geïmporteerd. Vanaf de 90 is het neoliberalisme hegemoon. Sindsdien wordt ‘de economie’ steeds meer begrepen als een systeem

op zich, wat totale onzin is. Economie staat niet los van de politiek, daar worden heel wat machtsbeslissingen genomen.»

«Stilaan wordt echter duidelijk dat deze dominantie van het neoliberalisme niet eeuwig is. Het neoliberalisme werkt niet, tenzij voor een kleine elite. Vroeger hing economische groei tenminste samen met stijgende lonen. Deze basis van de welvaartstaat is volledig losgelaten.»

Waarom horen we dit verhaal zo weinig in de media?

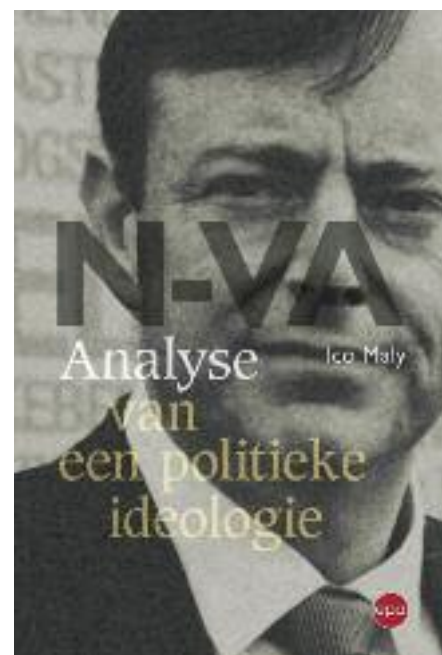
Maly: «In de eerste plaats dankzij het fantastische retorische talent van De Wever, hij communiceert zich als gematigd en intellectueel. Bovendien verkoopt De Wever zich zeer goed. Veel journalisten ontbreekt het echter ook aan historische kennis, laat staan dat ze de wortels van de verlichting beheersen of de tijd hebben om een scherpe analyse te maken van de ideologie van N-VA.»

***

Deze tekst verscheen eerder op de website van Attac Vlaanderen

Ico MALY, N-VA · Analyse van een politieke ideologie.

EPO, ISBN 9789491297304 · 2012

In Memoriam Stéphane Hessel

Op 27 februari is Stéphane Hessel overleden. Verzetsman in zijn jeugd, diplomaat in zijn beroeps carrière en filosoof na zijn pensionering. Geboren in Berlijn op 20 oktober 1917 bestrijkt zijn leven bijna een eeuw geschiedenis. Zijn geboortedatum lijkt hem te predestineren om een merkwaardige rol te spelen in de wereld: de Russische revolutionairen zullen het winterpaleis gaan bezetten, de oorlog in Europa krijgt een definitieve wending door de interesse van de Amerikanen, de eerste grote gedachten voor wereldvrede ontluiken in de hoofden en zullen gebrekkig gestalte krijgen in de oprichting van de Volkenbond.

Hij wordt pas op late leeftijd bij het brede publiek bekend door zijn boekje "Indignez-vous" waarin hij zich richt tot de jeugd in een pleidooi voor verontwaardiging als drijfveer voor een zinnig leven. De antiglobalisatie beweging zal er zijn naam aan ontleen en als Indignado's verder gaan. De titel van het boekje werd hem opgedrongen door zijn uitgever. Zelf vond hij die te shockerend op de voorpagina staan. Dit typeert zijn veelzijdige karakter. Helder en revolutionair, voorzichtig en diplomatisch.

Hij kent gelukkige, maar niet zo vanzelfsprekende jeugd jaren. Zijn vader is een Poolse jood, werkzaam in de Berlijnse bankwereld. Zijn moeder is Hélène Gründ. Zij wijken uit naar Parijs, waar zij

zich mengen in de avant-garde kunstwereld. Moeder wordt verliefd op een schilder, waardoor Stéphane kind in een driehoeksverhouding wordt. Vader vertrekt terug naar Berlijn, maar blijft goede relaties met iedereen onderhouden. François Truffaut baseert zijn film "Jules et Jim" op deze gezinssituatie. Stéphane past zich aan en ontwikkelt zijn karakter. Hij leert te behagen om de problemen aan te pakken. Zijn adolescentie is gevoelsmatig wervelend. Zijn intelligentie valt op en hij wordt als 16-jarige al toegelaten tot de universitaire cursussen filoso-

fie. Zijn moeder verbreekt haar relatie met zijn "andere vader". Hij verhuist voor korte tijd naar Londen waar hij opgevangen wordt bij de familie Guinness. In 1934 keert hij terug naar Duitsland waar zijn

vader het leven wordt moeilijk gemaakt door het Hitler regime, gezien zijn joodse afkomst. Hij ontmoet de schoonzus van Aldous Huxley, de Belgische Jeanne Moulart, twee keer zijn leeftijd, die hem in de liefde inwijdt. Hij pendelt tussen vader in Berlijn en moeder in Parijs en krijgt op 20-jarige leeftijd de Franse nationaliteit en studeert verder filosofie waar hij de invloed van Sartre niet kan ontlopen. Hij trouwt eind 1939 met Vítia Mirkin. Hun wittebroodsweken zijn amper voorbij of hij vervoegt zijn legereenheid om de Duitsers te trotseren.

Hij is verontwaardigd als Frankrijk binnen de kortste keren collaboreert. Hij ontsnapt aan zijn eenheid en vervoegt het verzet en stelt voorlopig zijn hoop op De Gaulle die in London resideert. Via diplomatieke contacten (dan al) slaagt hij erin om via Lissabon Londen te bereiken halfweg 1941. Frans staatsburger, geboren in Berlijn en goed de Engelse taal beheersend, is hij de geschikte persoon om een rol te spelen in het BCRA dat vanuit Engeland het verzet organiseert. Hij wil wel wat méér dan acties uitwerken op papier en vindt voor zichzelf de missie "Greco" uit. Hij zet in Frankrijk de radiocontacten met het hoofdkwartier in London op punt. In maart 1944 arriveert hij en wordt opgepakt door de Gestapo in juli. Hij wordt gemarteld, maar slaagt erin via eendeloos gepalaver en valse informatie zijn ondervragers bezig te houden en tijd te winnen. Zij ontdoen zich van deze lastige verdachte door hem naar Büchenwald te sturen. Hij ontsnapt er verschillende malen en wordt weer gevangen genomen waarbij zijn gave van het woord in verschillende talen en simpel geluk hem redden. In een vluchttroute tussen de demarcatielijnen van de Russen en de Amerikanen wordt hij uiteindelijk door deze laatsten terug naar de vrijheid geloodst. De dag dat Churchill de geallieerde overwinning aankondigt kan hij zijn Vitia terug omarmen.

Na de oorlog heeft Frankrijk behoefte aan diplomaten die niet besmet zijn door het Vichy-regime. Via een speciale spoedcursus wordt Stéphane toegelaten. Zijn schoonvader die in New York woont, lanceert hem bij de nieuw opgerichte UNO (opvolger van de Volkenbond). Hij speelt er achter de schermen een grote rol in het opstellen van "de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens". Dit engagement draagt hij zijn hele leven mee. Hij leert meteen ook de zwaktes van de diplomatie kennen, als hij tussenkomt in het nog altijd aan gang zijnde debacle Israël-Palestina. Zijn diplomatieke kennis wordt gerespecteerd en hij speelt de komende decennia een rol in de beweging van dekolonisatie, zowel in Indochina als in Algerije. Hij blijft Frankrijk dienstbaar met verschillende

jobs in internationale betrekkingen zoals UNO. Hij is ook een tijdje commissaris van vreemdelingen in Frankrijk. Een job die hem door Giscard d'Estaing wordt ontnomen.

Hessel heeft van nature uit altijd het linkse ideeëngoed ondersteund. Partijpolitiek echter was voor hem eerder een middel dan een doel op zich. Hij leidt het leven van een weldoervoed ambtenaar en bereidt zich al voor op zijn pensioen. Op zijn 60-ste wordt hij nog aangezocht om ambassadeur van Frankrijk te worden bij de Verenigde Naties in Genève. Alle institutionele beslissingen, zowel economische als sociale, komen hier bijeen in een nieuwe golf van meer internationalisme. De diplomaat voelt zich hier een vis in het water. Hij speelt een rol in de internationale prijsbepaling voor ontwikkelingslanden. De verklaring van de rechten van de mens herschrijft hij in de tweede verdragen van Genève. Voor hij officieel op pensioen gaat in 1982 speelt hij achter de schermen nog een rol in de verkiezing van Mitterrand tot president.

Pensioen is geen inactiviteit. Hij wordt benoemd in de Hoge Raad voor Audiovisuele Communicatie. Hij laat zich verleiden tot steun aan Michel Rocard en laat zich zo meeslepen in de moeilijke relatie binnen de socialistische partij tussen de twee protagonisten Mitterrand en Rocard. Als Rocard eerste minister is, loodst hij Hessel in de Hoge raad voor Integratie. Hij adviseert over dit thema tegen een politieke achtergrond van

vreemdelingendemagogie, gecreëerd door Le Pen. Chirac die de volgende president zal worden, ontbindt de Hoge Raad. Stéphane Hessel engageert zich voor de zaak van de "sans-papiers", nadat hij daartoe is aangezocht door de directrice van Le Théâtre du Soleil die de actievoerders voorlopig onderdak biedt. Hij wordt woordvoerder van een soort actiecomité dat regularisatie voor hen voorstaat en - in het algemeen - een human beleid voor vreemdelingen in het land van de rechten van de mens. Hessel legt al zijn diplomatieke gewicht in de schaal en wordt een mediatieke figuur. Chirac voelt zich verplicht het nationaal parlement te ontbinden en zijn partijgenoot Juppé wordt als premier vervangen door de socialist Jospin. In de overgangperiode worden alle actievoerders gelegaliseerd. De diplomaat is revolutionair geworden.

Hij wordt lid van de internationale debatclub rond Sacha Goldman, het Collegium, dat internationale intellectuelen samenbrengt om zich uit te spreken over wereldkwesties en dat na nine-elfen de verklaring van onderlinge afhankelijkheid, die de problemen van globalisatie via internationale solidariteit wil aanpakken, opstelt. Hij wordt ook een overtuigd pleitbezorger voor Palestina. Als halfbloed jood en ex-UNO-ambassadeur krijgt zijn pleidooi voor een humane oplossing en zijn veroordeling van Israël internationaal gewicht. Dit wordt zijn taak en roeping tijdens zijn pensioen: zich uitspreken en zijn verontwaardiging delen met de wereld. Hij ontwikkelt hiervoor een stijl die als een goed zittend pak aansluit bij zijn veelzijdige persoonlijkheid: diplomatiek vakman gestileerd revolutionair, sympathiek activist, bejaard filosoof, hardnekkig optimist, man van dialoog en compromis, levensgenieter.

Bron: "Libération Hors-série 18.10.2012"

***

Dit in memoriam kon wegens de deadline niet meer in het maartnummer opgenomen worden, het leek ons een goede gelegenheid om Stéphane Hessel nog een keer hulde te brengen in dit meinum-

De Geus

Koning Leopold III-plein 71
8530 Harelbeke
056 72 81 72
www.vcdegeus.be
Zondag van 10.00u tot 13.00u
elke donderdag om 19.00u PingPong

VC Poincaré

Stormestraat 131/20
8790 Waregem
www.vcpoincare.be
info@vcpoincare.be
Zondag van 10.30u tot 13.30u Praatcafé
1ste en 3de vrijdag van de maand
jongerenpraatcafé

Lendelede

Harelbeke

Waregem

Kuurne

Deerlijk

Wevelgem

Anzegem

Wervik

Menen

Kortrijk

Zwevegem

Avelgem

Spiere-Helkijn

De Bezatse

Vaubanstraat 8b
8930 Menen
056 51 90 70
www.debezatse.be
info@debezatse.be

OVM-Avelgem

Assegem 100
8580 Avelgem
info@ovm-avelgem.be
www.ovm-avelgem.be

VC Mozaïek

Overleiestraat 15a
8500 Kortrijk
056 37 16 15
www.vcmozaiek.be
vc.mozaiek@skynet.be
Vrijdag van 19.00u tot 24.00u
Zondag van 11.00u tot 18.00u